

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS
VUODELTA 2021

ISBN

Varsinais-Suomen liiton toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2021

Varsinais-Suomen liitto

Varsinais-Suomen liitto

PL 273 (Linnankatu 52) 20101 Turku

Puh. (02) 210 0900

kirjaamo@varsinais-suomi.fi

www.varsinais-suomi.fi

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2021

SISÄLTÖ

1	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	4
2	TOIMINTAVUODEN KESKEISET TAPAHTUMAT	6
2.1	YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO	9
2.2	ALUEKEHITYS	10
2.3	MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ.....	11
2.4	EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELU.....	14
2.5	PÄÄTÖKSENTEKO JA LUOTTAMUSTOIMIELIMET.....	16
2.6	KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET LIITON TOIMINTAAN.....	18
2.7	MUUTTO UUSIIN TOIMITILOIHIN	18
2.8	ARVIO MERKITTÄVISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ.....	19
2.9	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA	19
3	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	20
3.1	TILIKAUDEN TULOS	20
3.2	KÄYTTÖSUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	21
3.3	MAAKUNTAHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ.....	24
4	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	25
4.1	YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO	25
4.2	ALUEKEHITTÄMINEN	25
4.3	MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ.....	28
4.4	EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELU.....	29
5	TALOUSARVION ERI OSIEN TOTEUTUMINEN	31

1 MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

KORONASTA HUOLIMATTA KAIKKI HYVIN

Maakunta:

Varsinais-Suomen kehitystä leimasi vuonna 2021 vahvasti elpyminen koronaepidemiasta. Aluetalouden ja työllisyyden kehitys oli myönteistä. Maakunnan työllisyyden trendi kasvoi tasaisesti koko vuoden ja yritysten liikevaihto parani kevään 2020 notkahduksen jälkeen. Kohennusta tapahtui kaikilla toimialoilla. Myös voimakkaasti koronasta kärsinyt matkailuala alkoi elpyä ja kesä 2021 oli matkailulle hyvä, vaikka kansainvälinen turismi oli vielä vähäistä.

Myös väestönkasvu nopeutui koronasta huolimatta. Suurin muutos maakunnan väestökehityksessä oli paonopisteen siirtyminen Turusta kaupunkiseudun kehyskuntiin. Parhaiten pärjäsi Kaarina, jonka kasvu oli lähes Turun luokkaa. Uusi piirre oli Raision asukasluvun voimakas kasvu. Myös muut kehyskunnat kasvattivat väkilukuaan suunnitellun hyvin. Ilolla on syytä panna merkille, että monet vuosikautia väkeä menettäneet maakunnan kunnat pääsivät plussan puolelle, tai onnistuivat ainakin kääntämään huonon kehityksen suunnan. Yhden vuoden perusteella ei vielä ole syytä tehdä lopullista arviota siitä, onko asumisen suunta tekemässä Suomessa ja Varsinais-Suomessa pysyvän muutoksen, vai onko kyse lähinnä koronan vaikutuksesta.

Liitto:

Vuosi 2021 oli käännteentekevä suomalaisessa alue- ja paikallishallinnossa, koska jo vuoden 2022 alussa suoritettiin hyvinvointialuevaalit ja otettiin ensi askeleet malliin, jossa sosiaali- ja terveystoimi ei enää ole kuntien vastuulla, eivätkä ne osallistu sotepalveluiden rahoitukseen. Maakunnan liitot säilyivät uudistuksessa kuitenkin itsenäisinä, ja jatkavat toimintaansa entiseen malliin. Selvää kuitenkin lienee, että ennemmin tai myöhemmin muutoksia maakunnan liittojen asemaan saattaa tulla ja maan hallitus käynnistikin vuoden 2021 aikana aihepiiriin liittyvän valmistelutyön.

Varsinais-Suomen liiton toiminnassa tarkasteluvuotta leimasi edelleen koronaepidemia voimakkaasti. Maakunnan liiton työ painottuu kuitenkin käytännön palvelujen tuottamisen sijaan strategiseen toimintaan, mistä johtuen lainsäädännön velvoittamista ja liiton hallituksen määräämistä vapaaehtoistehtävistä on suoriuduttu myös korona-aikana.

Varsinais-Suomen liitossa on työskennelty hyvin pitkälti etätöissä vuonna 2021. Täydellistä kieltoa saapua työpaikalle ei virkamiesjohdon toimesta katsottu koronasta huolimatta tarkoituksenmukaiseksi. Kaikilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia työskennellä kotoa käsin, joten liiton toimitilat ovat olleet tarvittaessa käytössä. Tämä järjestely sujui erinomaisesti ja työpaikalla vältyttiin myös koronatartunnoilta.

Liitto muutti sisäilmaongelman vuoksi tarkasteluvuonna uusiin tiloihin. Muutto valmisteltiin huolellisesti. Lopullinen arvio henkilökunnan tyytyväisyydestä uuteen toimistoon jää kuitenkin, runsaasta etätöystä johtuen, vuodelle 2022. Varmuudella voidaan sanoa, että korona on muuttanut pysyvästi suomalaista työteon kulttuuria. Se tulee näkymään myös Varsinais-Suomen liitossa.

Vuoden 2021 tilinpäätös on hyvä, selvästi budjetoitua parempi siitä huolimatta, että liiton hallitus teki talousarviosta poiketen professuurilahjoituksen (tuotantotalous) Turun yliopistolle. Kustannusvaikutus oli vuonna 2021 260 000 euroa.

Liiton käyttötaloutta on vartioitu tiukalla kulukurilla. Se on ollut välttämätöntä, koska kuntien ”jäsenmaksuihin” ei ole tehty viime vuosina korotuksia, vaikka palkkataso on valtakunnallisilla sopimuksilla kasvanut, kuten

myös muu kustannustaso. Liiton tase on vahvistunut vuosi vuodelta ja talouden voi arvioida olevan erinomaisessa kunnossa.

Toiminnallisesti tavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin hyvin. Iso ponnistus oli maakuntastrategian valmistelu. Se hyväksyttiin liiton valtuustossa yksimielisesti. Tyytyväisyydellä voi todeta myös, että Tunnin juna-hanke etenee, luonnonarvojen -ja varojen maakuntakaava hyväksyttiin, EU:n rakennerahastoista saatiin aikaisempaa suurempi potti ja hallintoa modernisointiin monin tavoin. Koronasta huolimatta myös liiton ”virustostrategia” otti isoja harppauksia. Ja yhteistyö liiton toimiston ja luottamushenkilöiden välillä sujui perinteiseen tyyliin erinomaisesti.

Hyvistä tuloksista haluan kiittää koko henkilökuntaa!

LANDSKAPSDIREKTÖRENS ÖVERSIKT

TROTS CORONA, ALLT VÄL

Landskapet:

Egentliga Finlands utveckling präglades år 2021 kraftigt av en återhämtning från coronaepidemin. Utvecklingen för den regionala ekonomin och sysselsättningen var positiv. Landskapets trend för sysselsättningen ökade, jämfördelad över hela året, och företagens omsättning förbättrades efter svackan på våren 2020. En upphämtning skedde inom alla sektorer. Även turismen, som lidit svårt av coronan, började återhämta sig och sommaren 2021 var bra för turismen, även om den internationella turismen ännu var obetydlig.

Också befolkningsökningen blev snabbare trots coronan. Den största förändringen inom landskapets befolkningsökning var att tyngdpunkten flyttades från Åbo till stadsregionens kranskommuner. Bäst klarade sig S:t Karins med en ökning nästan i klass med Åbo stads. Ett nytt drag var den kraftiga ökningen för antalet invånare i Reso. Också de andra kranskommunerna ökade sin folkmängd så väl som planerat. Det är skäl att med glädje lägga märke till att många bland dem i landskapet, som i åratal förlorat folk, nådde upp till plussidan, eller lyckades med att åtminstone svänga den dåliga utvecklingens riktning. Utifrån ett år finns det ännu inte anledning att göra en slutlig uppskattning av, om riktningen för boendet håller på att göra en bestående förändring, eller om det främst är frågan om en konsekvens av coronan i Finland och Egentliga Finland.

Förbundet:

Året 2021 var revolutionerande inom den finländska region- och lokalförvaltningen, eftersom välfärdsområdesvalet i Finland förrättades redan i början av år 2022 och de första stegen togs mot en modell, där ansvaret för social- och hälsovårdsektorn inte längre ligger på kommunerna, vilka inte heller deltar i finansieringen av social- och vårdtjänsterna. Landskapets förbund kvarstod dock i reformen som självständiga, och de fortsätter med sin verksamhet enligt tidigare modell. Det torde ändå vara klart att det förr eller senare kan bli förändringar i ställningen för landskapets förbund och landets regering inledde i själva verket under år 2021 ett beredningsarbete, som är förknippat med ämnet.

Inom verksamheten för Egentliga Finlands förbund präglades rapportåret alltjämt kraftigt av coronaepidemin. Landskapsförbundets arbete har dock en betoning av den strategiska verksamheten i stället för att producera praktiska tjänster, på grund av vilket man även under coronatiden har klarat av de frivilliga uppdrag som ålaggs av lagstiftningen och vilka har förelagts av förbundets styrelse.

Hos Egentliga Finlands förbund har man mycket långt arbetat på distans år 2021. Genom åtgärd av tjänstemannaledningen har det trots coronan inte ansetts vara ändamålsenligt med ett fullständigt förbud att infinna

sig på arbetsplatsen. Alla har inte likadana möjligheter för att arbeta hemifrån, och därför har förbundets lokaliteter varit i bruk vid behov. Det här arrangemanget förlöpte utmärkt och på arbetsplatsen undgick man även att smittas av corona.

Förbundet flyttade på grund av problem med inomhusluften till nya lokaliteter under rapportåret. Flytten förbereddes med omsorg. Den slutliga bedömningen av personalens tillfredsställelse återstår dock, på grund av det omfattande distansarbetet, till år 2022. Med säkerhet kan man säga att coronan bestående förändrat den finländska arbetskulturen. Det kommer att synas även inom Egentliga Finlands förbund.

Bokslutet för år 2021 är bra, klart bättre än det budgeterade, det oaktat att förbundets styrelse med avvikelse från budgeten gjorde en professurdonation (produktionsekonomi) till Åbo universitet. Kostnadseffekten var 260 000 euro år 2021.

Förbundets driftsekonomi har bevakats med en sträng kostnadsdisciplin. Det har varit nödvändigt, då det i kommunernas ”medlemsavgifter” inte de senaste åren har gjorts höjningar, även om lönenivån genom de riksomfattande avtalen har stigit, liksom även den övriga kostnadsnivån. Förbundets balansräkning har förstärkts år för år och ekonomin kan bedömas vara i utmärkt skick.

Med att uppnå målen för verksamheten lyckades man bra. Beredningen av landskapsstrategin var en stor satsning. Den godkändes enhälligt i förbundets fullmäktige. Med tillfredsställelse kan det också konstateras att projektet En timmes tåget framskrider, landskapsplanen för naturvärden och – resurser godkändes, från EU:s strukturfonder erhöles en större pott än tidigare och förvaltningen moderniserades på många sätt. Trots coronan tog även förbundets ”ämbetsverksstrategi” långa kliv framåt. Och samarbetet mellan förbundets byrå och de förtroendevalda löpte ypperligt i traditionell stil.

Jag önskar tacka hela personalen för de goda resultaten!

2 TOIMINTAVUODEN KESKEISET TAPAHTUMAT

VARSINAIS-SUOMEN LITTO ON MAAKUNNAN KEHITTÄJÄ

Varsinais-Suomen liitto – paras liittolainen

Varsinais-Suomen liiton visio on aktiivinen ja uudistuskykyinen maakunnan liitto, yhteistyökumppani ja paras liittolainen, niin sisäisesti kuin sidosryhmillekin. Työmme ytimessä on Varsinais-Suomen kehittäminen ja tulevaisuuden suunnittelu yhteistyössä kuntien, korkeakoulujen, yritysten ja järjestöjen kanssa.

Maakuntahallitus hyväksyi Varsinais-Suomen liiton strategian 2025 tammikuussa 2020. Strategian tavoitteena on kirkaistaa organisaation roolia, vahvistaa henkilökunnan yhtenäisyyttä, työn vaikuttavuutta, näkyvyyttä, sopeutumiskykyä ja joustavuutta sekä tukea resurssien viisasta käyttöä.

Strategian toteutus käynnistettiin keväällä 2020 yli 50 osatehtävän työlliställä. Vuoden 2021 lopussa näistä käynnissä oli 25 kappaletta ja 15 jo johtanut käyttöön otettuihin uusiin malleihin tai työkaluihin. Strategiaan liittyvän kehittämistyön toisen toteutusvuoden aikana käyttöön saatiin muun muassa Varsinais-Suomen liiton uudet verkkosivut ja graafinen ilme, laaja joukko sähköiseen työympäristöön ja tietojärjestelmiin liittyviä uusia ratkaisuja, uusi koko taloa palveleva assistenttipooli sekä muita pienempiä uudistuksia.

Joulukuussa 2021 toteutetun henkilökuntakyselyn mukaan strategiaan liittyvä kehittämistyö etenee melko hyvin huolimatta poikkeusoloista sekä vuoden aikana tapahtuneista muista samanaikaisista laajoista prosesseista, kuten uuden maakuntastrategian valmistelusta ja kaavaprosesseista. Myös muutto vaikutti toteutukseen viemällä resurssieja joiltakin osatehtäviltä mutta samalla vauhdittamalla joitakin muita. Kyselyssä uusia toimitiloja kiitettiin ja ne nähtiin

mahdollisuutena strategian tavoitteiden toteuttamiselle. Ilahduttavasti henkilökunta arvioi tunnistavansa ja käyttävänsä strategian tavoitteita aikaisempaa useammin ja sen luottamus strategian toteutumiseen on edelleen hyvä. Kehitettävää arvioitiin olevan työn prosesseissa, viestinnässä sekä osatehtävryhmien tukemisessa.

Strategiatyötä johtavat vastuualuejohtajat ja koordinoi henkilökunnasta osoitettu nelihenkinen työryhmä.

Suomen kolmanneksi suurin maakunnan kuntayhtymä

Varsinais-Suomen liitto on kuntayhtymä, joka palvelee Suomen kolmanneksi suurinta maakuntaa. Alueemme koostuu viidestä seutukunnasta ja 27 kunnasta, joissa asuu noin 484 000 ihmistä. Toimintamme muokkautuu lakisääteisten tehtävien perustalle maakunnan tarpeiden, ominaispiirteiden ja valittujen painotusten mukaisesti. Vastaamme maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta maakuntasuunnitelmasta, maakuntakaavoituksesta ja merialuesuunnittelusta ja alueiden kehittämislainsäädännön mukaisesta alueensa yleisestä kehittämisestä ja maakunnan edunvalvonnasta.

Perustoimintaamme kuuluu

- vastata maakunnan yleisestä kehittämisestä ja erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisestä yhteistyössä valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa;
- osallistua kansallisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimiseen ja toimeenpanoon yhdessä alueen muiden toimijoiden ja keskushallinnon kanssa laissa;
- edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä sekä maakuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa;
- hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;
- vastata maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- hoitaa muut laissa säädetyt tehtävät.
- olemme alueen edunvalvoja. Maakunnan liitto kokoaa ja välittää eteenpäin alueen kuntien ja muiden toimijoiden näkemyksiä, edistää merkittävien asioiden ja hankkeiden etenemistä sekä pitää yhteyttä kansanedustajiin ja keskushallintoon.

Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä

Perustoiminta ja erillisyyksiköt

Varsinais-Suomen liiton kuntarahoituksella rahoitettu perustoiminta on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto. Näissä tehtävissä toimii tällä hetkellä noin 30 työntekijää.

Aluekehittäminen

Aluekehittämisen tavoite on parantaa maakunnan omatoimista ja tasapainoista kehitystä ja lisätä maakunnan kilpailukykyä. Aluekehitystyö tukeutuu maakunnan olemassa oleviin vahvuuksiin, joita ovat muun muassa osaaminen, elinkeinon ja työllisyyden vahvistaminen sekä kestävä kehitys. Tekemällä yhteistyötä kansainvälisissä verkostoissa lisäämme maakunnan tunnettavuutta ja edistämme maakunnan roolia Itämeren alueen yhtenä keskeisenä toimijana.

Aluekehitystyö pohjautuu laajaan vuorovaikutukseen ja yhdessä tekemiseen jäsenkuntien, valtion aluehallintoviranomaisten, elinkeinoelämän ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa. Tässä yhteistyössä maakunnan toimijat määrittelevät kehitystavoitteet ja keinot niihin pääsemiseksi ja samalla sitoutuvat omalta osaltaan niiden toteutukseen. Työkaluina aluekehittämisessä käytämme mm. EU:n rakennepoliittisia ohjelmia ja valtion erillisiä budjettimäärärahoja.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvonnan ja kuntapalvelujen tavoitteena on valvoa maakunnan etuja kansallisesti ja kansainvälisesti, toimia kuntien puolesta kuntayhteistyötä edistäen, välittää tietoa maakunnallisesti ja edistää nykyaikaista maakuntaidentiteettiä ja kulttuuria yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Maankäyttö ja ympäristö

Maakunnan suunnittelun lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain toteuttaminen maakuntatasolla. Suunnittelun tavoitteena on maakunnan vetovoiman ja tasapainoisen kehityksen edistäminen. Tavoitteiden määrittelyssä sovitetaan yhteen kuntien kehittämistarpeet valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Suunnittelulla luodaan edellytykset alueen erityisarvoille rakentuvalla hyvälle asuin- ja toimintaympäristölle ja elämisen laadulle.

Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys ja aluerakenne. Maakuntakaavoituksella täsmennetään ja toteutetaan maakunnan strategiset tavoitteet kuntakaavoitusta ohjaavaksi alueidenkäytön suunnitelmaksi. Maakunnan muuhun suunnitteluun synkronoidulla liikennejärjestelmätyöllä edistetään alueen toiminnallista rakennetta. Merialuesuunnittelulla luodaan edellytykset merialueiden kestäväälle käytölle ja meriympäristön hyvän tilan saavuttamiselle.

Hankkeisiin ja eri sektoreiden yhteistyöhön aktiivisesti osallistumalla edistetään maakunnan keskeisten tavoitteiden toteutumista, tuotetaan maakunnan ja kuntien suunnittelussa ja kehittämisessä tarvittavaa tietoa sekä tuetaan maakunnan toimijoita parantamaan ympäristövastuullisuuttaan (Valonia).

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Hallinto huolehtii viraston hallinto- ja henkilöstöpalveluista, taloudesta, kirjanpidosta, ICT-palveluista, asiakirjahallinnosta ja hankinnoista. Hallinnossa valmistellaan ja kootaan maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä huolehditaan liiton talouteen liittyvistä suunnittelu- ja seurantatehtävistä.

Erillisyyksiköt

Lisäksi toteutamme meille annettuja tehtäviä erillisrahoituksella toimivien Valonian, Lounaistiedon ja Europe Direct –toiminnan (toiminta päättyi 04/2021), Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston sekä monien hankkeiden kautta. Toimimme myös Central Baltic Interreg -ohjelman hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana. Näissä tehtävissä toimii noin 40 työntekijää.

Valonia on Varsinais-Suomen kuntien kestävä kehityksen ja energia-asioiden asiantuntijaorganisaatio, joka toteuttaa valtionhallinnon laatimia kestävä kehityksen tavoitteita. Valonia tarjoaa palveluita kunnille ja muille julkisille toimijoille sekä yrityksille ja kuntalaisille. Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Valonia rakentaa kestävä kehityksen mukaista, resurssitehokasta Varsinais-Suomea, joka on rohkea, osaava ja vastuullinen edelläkävijä. Valonia kouluttaa, neuvoo, antaa asiantuntija-apua sekä koordinoi monien toimijaverkostojen työtä. Valonia kehittää toimintamalleja ja työkaluja resurssitehokkaan ja kestävä yhteiskunnan toteuttamiselle.

Hyviä, uusia ratkaisuja haetaan laajan hanketoiminnan avulla. Yhteistyön ja kumppanuuden avulla Valonia luo kehityspolkuja kestävä kehityksen toteuttamiseksi kaikissa maakunnan kunnissa. Kunnat sitoutuvat Valonian toimintaan asukaslukuun perustuvien maksuluokkien mukaisesti. Suurin osa Valonian toimintojen rahoituksesta koostuu hankerahoituksesta ja kuntarahoitus toimii hankkeiden omarahoituksena. Valonian työn ohjaavana asiakirjana toimii 2021 alusta käynnistynyt Ohjelma 2030.

Lounaistieto muodostaa yhdessä liiton tietopalvelutoimintojen kanssa tietopalveluryhmän. Tietopalveluryhmään on keskitetty liiton tilastotietopalvelut, tutkimustoiminta sekä paikkatietoyhteistyö, avoin data ja siihen liittyvä tiedonhallinta. Tietopalveluryhmän keskeisenä viestintäkanavana toimii Lounaistieto.fi-alue tietopalvelu, joka sisältää mm. tilastotietopalvelun, karttapalvelun ja dataportaalin sekä suuren joukon muita tietopalveluja.

Lounaistiedon toimintaa rahoittavat Varsinais-Suomen liiton lisäksi Turun kaupunki, Turun yliopisto, Satakuntaliitto ja Åbo Akademi toistaiseksi voimassa olevan yhteistyösopimuksen perusteella.

Varsinais-Suomen liitto toimii Euroopan unionin **Central Baltic 2014–2020 -ohjelman** hallinto-, todentamis- ja tarkastusviranomaisena jäsenvaltioiden (Suomi, ml. Ahvenanmaa, Ruotsi, Viro ja Latvia) toimeksiannosta. Liitto hoitaa tehtävää vuoteen 2023. Ohjelma rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita Suomen (mukaan lukien Ahvenanmaa), Viron, Latvian ja Ruotsin alueella. Uuden ohjelmakauden 2021–2027 osalta jäsenvaltiot ovat antaneet edelleen liitolle mandaatin toimia ohjelman hallintoviranomaisena. Ohjelman tarkastusviranomaistoiminta siirtyy vuoden 2022 aikana valtiovarainministeriön controlleryksikön hoidettavaksi.

2.1 YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO

Liiton sisäiseen strategiaan liittyvä kehitystyö, työympäristömuutoksen ja muuton toteuttaminen sekä uudistuvan lainsäädännön vaatimuksiin vastaaminen näkyivät vahvasti hallinnon vastualueen työssä. Työtehtäviä oli paljon ja samalla hallinnolla oli vaikeuksia saada oikea-aikaisesti osavia sijaisia pitkiin poissaolojaksoihin. Työkuorman vuoksi tehtäviä jouduttiin ajoittain priorisoimaan.

Hallinnon sisäistä työnjakoa pyrittiin selkeyttämään päivittämällä tehtäväkuvia ja vahvistamalla eri tiimien entistä itenäisempää työskentelyä. Loppuvuodesta 2021 toteutettiin koko taloa palveleva assistenttipooli ja vastualueilla aiemmin työskennelleet omat assistentit siirtyvät asteittain osaksi hallinnon vastuualuetta.

Liiton IT-palvelut ulkoistettiin kokonaisuudessaan Kuntien Tiera Oy:lle ja IT-ympäristön ylläpito siirtyi asteittain pois Wisdomicin vastuulta. Samassa yhteydessä uusittiin kaikkien työntekijöiden kannettavat tietokoneet. Tieraan siirtymisen yhteydessä tehtiin periaatteellinen päätös luopua omista palvelimista ja siirtyä yksinomaan palveluna hankittaviin tietojärjestelmiin. Vuoden 2021 aikana omista palvelimista pystyttiinkin luopumaan lukuun ottamatta Kuntatoimistoa, jonka korvaavan ohjelmiston hankintapäätös tehtiin joulukuussa. Paikkatietoaineistoja varten hankittiin palvelintilaa Tieran palvelinkeskuksesta.

Kevään aikana Pro Economica Premium -ohjelma siirrettiin omalta palvelimelta CGI:n ohjelmatoimittajan SaaS-palveluksi ja samalla otettiin käyttöön CGI:n laskuhotellin ostolaskujen skannauspalvelu. Katselukäytössä olevat Pro Economica/Status -ohjelmien vanhat tietokannat siirrettiin SaaS -palveluun.

Kuntien ja kuntayhtymien talousraportointi toimitetaan 1.1.2021 alkaen Valtiokonttorille. Vuoden 2021 aikana on otettu käyttöön uudet XBRL-kuntatietoraportointikokonaisuudet (KTAS- talousarvio ja suunnitelma, KKTPA-tilinpäätösarvio, KKNR-neljännesvuosiraportointi, KTPE-tilinpäätösennuste), jotka vaativat Pro Economica Premium -taloushallinnon ohjelman päivityksiä ja parametrien muutoksia.

Otettiin käyttöön Pro Economica Web -raportointi- ja budjetointisovellus sekä Power Bi -tietojen analysointityökalut. Työkalujen käyttöönottoa ja koulutuksia laajennetaan vuoden 2022 aikana.

Kuntaliitto on vuodesta 2016 ohjeistanut kuntia ja kuntayhtymiä avaamaan ostolaskudataansa. Laki ei ole velvoittava, vaan ostolaskutietojen avaaminen on kunnille ja kuntayhtymille vapaaehtoista. Pro Economica Premium ostoreskonttaan on toteutettu ja otettu käyttöön vuonna 2021 uusi raporttirajapinta, joka mahdollistaa jatkossa ostolaskudatan raportoinnin.

Teimme päätöksen hankkia Tieralta CaseM-asianhallintajärjestelmän ja sähköisen arkiston. Hankinnat mahdollistavat kokonaan sähköisen asiakirjahallinnon ja vastaavat tiedonhallintalain vaatimuksiin.

Kuntavaalit järjestettiin kesäkuussa 2021. Aiempaan tapaan Varsinais-Suomen liitto tarjosi maakuntahallituksen päätöksen mukaisesti sihteeripalvelut valintatoimikunnalle, joka keskitetysti neuvotteli ja keräsi tiedot ylikunnallisten luottamustoimielinten kokoonpanoista. Samalla valintatoimikunta huolehtii, että kokoonpanot ovat kuntalain, tasa-arvolain ja vaalituloksen mukaiset sekä tarvittavalla tavalla alueellisesti edustavia.

2.2 ALUEKEHITYS

Aluekehittämisen toimintavuoden keskeisimmät teemat ja tehtäväkokonaisuudet liittyivät maakuntastrategian valmisteluun, EU:n ohjelmakausien vaihtumiseen sekä aluekehityslainsäädännön uudistuksen myötä uusien toimintamallien käynnistämiseen. Koronapandemia vaikutti erityisesti alueellisesti kohdennetun kehittämisrahoituksen määrään sitä lisä säävästi, rahoitettujen hankkeiden sisältöön sekä työskentelyn siirtymiseen käytännössä kokonaan etätöyö pohjaiseksi.

Vuonna 2020 aloitettu maakuntastrategiaprosessi ja siihen liittyvä maakuntasuunnitelma ja valtuustokausittain laadittava maakuntaohjelma sai valtuuston hyväksynnän joulukuussa 2021. Strategiaa valmisteltiin liiton kumppanuustiimin koordinoimana ja 4FRONT Oy:n tuella erittäin laajapohjaisesti ja osallistavasti eri työpajoissa. Mukana valmistelussa oli n. 300 henkilöä edustaen monipuolisesti 50 maakunnan organisaatiota. Maakuntastrategia ”Kestävien kumppanuksien Varsinais-Suomi 2040+” pitää sisällään 4 visiota, 18 tavoitetta ja 44 eri konkreettista edistettävää toimenpidettä. Osana maakuntastrategiaa on myös hyväksytty alueen älykkään erikoistumisen strategia.

EU:n aluekehitystä ja rahoitusta säätelevät asetukset vahvistettiin kesällä 2021 ja kansallinen aluekehityslainsäädäntö syksyllä 2021. Nämä ovat keskeisimmät aluekehityksen toimintaa säätelevät lait. Uutena toimintamallina aluekehityslainsäädäntöön kirjattiin lakisäätöisesti valtion ja alueiden väliset aluekehittämiskeskustelut. Virallisesti ensimmäiset keskustelut käytiin helmikuun alussa 2022, mutta valmisteluun liittyvän tilannekuva ja keskeisimmät keskusteluteemat valmisteltiin syksyllä 2021. Varsinais-Suomen osalta teemoiksi nostettiin Saaristomeri (saaristomeren tila, matkailu ja saavutettavuus), osaavan työvoiman saatavuus (ja TKI-panostukset) sekä ruokaketjuun liittyvät asiat. Aluekehittämiskeskustelujen lopputuloksena vahvistetaan myös Työ- ja elinkeinoministeriön osoittaman määrärahan (ns. AKKE-rahoitus) kohennus.

EU:n ohjelmakauden 2021–2027 liittyvää rakennerahasto-ohjelmien kansallista ja alueellista valmistelua jatkettiin ja uusi ohjelmakausi virallisesti käynnistyi Suomen osalta 1.11.2021. Valitettavasti rahoitushakuja ei vielä voitu käynnistää toimeenpanon liittyvän sähköisen EURA2021-järjestelmän teknisten haasteiden vuoksi. Alueellista rahoitusjakoa maakuntien kesken valmisteltiin sekä maakuntien liitojen että TEM:n johdolla. Lopulta ratkaisu rahoituksen alueellisesta kohdennuksesta koko ohjelmakaudelle saatiin syksyllä 2021. Sen mukaan Varsinais-Suomen rahoitusosuus (EAKR+ESR) tulee ohjelmakaudella lähes kaksinkertaistumaan (kokonaisuudessaan n. 68 M€), mutta merkittävät erot rahoituksen tasossa Etelä- ja Länsi-Suomen ja toisaalta Itä- ja Pohjois-Suomen välillä eivät vielä kukaan tasaantuneet.

Alueiden kestävä kasvun edistämiseen kohdennettu määräraha (AKKE-rahoitus) oli keskeinen rahoitusinstrumentti, jolla pyrittiin tukemaan maakunnan kannalta perusteltujen hankkeiden toimeenpanoa. Pääpaino rahoituksen kohdennuksessa oli edelleen koronapandemian negatiivisten vaikutusten vähentäminen ja myös maakuntaohjelman toimenpiteiden tukeminen. Kansallista rahoitusta myönnettiin vuoden aikana 28 hankkeelle yhteensä 1,42 M € sekä Euroopan aluekehitysrahaston ja siihen liittyvän ns. ReactEU-varoja 15 hankkeelle yhteensä n.5 M €.

Liiton isännöimän Central Baltic Interreg -ohjelman 2021–2027 sisällöllinen hallintomalli viimeisteltiin ja ohjelma-asiakirjan hyväksymistä käsitellään komissiossa kevään 2022 aikana. Rahoitusta uudelle ohjelmakaudelle on tulossa n 118 miljoonaa euroa ohjelmassa mukana olevien maiden/alueiden väliseen yhteistyöhön. Teemallisesti rahoitusta tullaan sitomaan PK-sektorin kehittämiseen, ympäristö- ja resurssiviisaushankkeisiin, työmarkkinakysymyksiin sekä julkisen sektorin palveluiden kehittämiseen rajat ylittävässä yhteistyössä.

Koronapandemian vuoksi liiton kansainvälinen toiminta kuten myös muu yhteistyötoiminta keskittyi verkon yli pidettyihin webinaareihin, kokouksiin ja työpajoihin. Keskeisimmät yhteistyötahot ja organisaatiot olivat CPMR (Euroopan periferisten merellisten alueiden liitto) sekä sen Itämerikomissio. Myös Itämeren alueiden väliseen yhteistyöhön osallistuttiin BSSSC:n kautta.

Alueen yhteistyötä vahvistettiin maakunnan liiton vetämän Ennakointiakatemian kautta ja matkailun tiekartta konkreettisine toimenpiteineen hyväksyttiin maakuntahallituksessa keväällä 2021.

Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) ja sen alaisten viiden jaoston (maaseutu, -koulutus, -järjestö, ilmastovastuu ja elinkeinojaostot) toiminta oli aktiivista ja monipuolista.

2.3 MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ

Suunnittelu

Vastuualueen työntekijät osallistuivat aktiivisesti uuden maakuntastrategian valmisteluun. Pääpaino oli erityisesti maakuntasuunnitelman ja sen sisältämän aluerakenteen vision päivittämisessä uuteen interaktiiviseen ja skaalautuvaan muotoon. Vision ja pitkäjänteisen aluerakenteen suunnittelun lähtökohtana ovat demokraattisesti hyväksytyissä maakuntakaava-, liikennejärjestelmä- ja merialuesuunnitteluprosesseissa tehdyt linjaukset. Aluerakenteen visiolla havainnollistetaan näiden suunnitelmien tavoitteita.

Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava viimeisteltiin keväällä maakuntahallituksen ehdotusvaiheen jälkeen päättämien tarkistusten mukaiseksi. Maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan, mutta poisti siitä äänestyksen jälkeen *Laaja yhtenäinen metsäalue* -kehittämisperiaatemerkin. Hyväksymispäätöksestä on tehty neljä valitusta Turun hallinto-oikeuteen. Maakuntahallitus määräsi syyskuun kokouksessaan kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman (MRL 201 §).

Maakuntakaavoituksessa on siirrytty voimassa olevan kaavan ajantasaisuuden arviointiin, joka tähtää Varsinais-Suomen maakuntakaavan uudistamiseen. Uudistuksen suunta ja sisältö kytkeytyvät käynnissä olevan lainsäädännön uudistamiseen. Ympäristöministeriön luonnos uudeksi kaavoitus- ja rakentamislainsäädännön lausuntokierroksella loppuvuodesta 2021 samoin kuin maankäytön suunnittelua ja ympäristönäkökulmia ohjaavat luonnonsuojelu- ja ilmastolait. Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen mukainen viherrakenneselvitys aloitettiin vuoden lopulla. Selvitys tehdään koko maakunnan laajuisena.

Varsinais-Suomen liitto on ollut aktiivisena edelläkävijänä maakuntien liittojen paikkatietoyhteistyössä sekä maakuntakaavojen tietosisällön ja visuaalisen ulkoasun harmonisoinnissa. Vuoden 2021 aikana valmistui valtakunnallista tietorakenteellista yhtenäisyyttä noudattava digitaalinen maakuntakaavayhdistelmä. Viraston muuton ja tietohallinnon uudistuksen yhteydessä on päivitetty myös suunnittelun tietojärjestelmät.

Liikennejärjestelmäsuunnittelussa painopiste oli tuoreiden suunnitelmien (Etelä-Suomen liikennestrategia, Varsinais-Suomen ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmat) ja Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toteutuksen edistämiseksi ja seurannan kehittämiseksi. Liikennejärjestelmäsuunnitelmia on edistetty mm. kannanotoilla Väyläviraston laatimaan Valtion väyläverkon investointiohjelmaan.

Vuoden aikana valmisteltiin useita selvityksiä. Keväällä valmistui Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen asemapaikkojen kehittämissuunnitelma, jossa tarkasteltiin kaikkia maakuntakaavassa ja liikennejärjestelmäsuunnitelmassa osoitettuja asemapaikkoja. Väyläviraston vetämänä laaditussa valtakunnallisessa alueellisen junaliikenteen selvityksessä oli mukana Turku-Uusikaupunki-rataosuus. Alueellisen junaliikenteen mahdollinen alkaminen on ollut vuoden aikana laajasti esillä, ja aihetta on käsitelty mm. liikenteen kumppanuusfoorumissa keväällä ja lukuisissa yhteistyöryhmien kokouksissa. Koronapandemian ja etätyösuositusten vuoksi tilaisuudet on järjestetty pääosin webinaareina.

Varsinais-Suomen liitto jatkaa valtakunnallisen merialuesuunnitteluyhteistyön koordinaatioliittona. Loppuvuodesta 2020 valmistunutta, ympäristöministeriön keväällä EU:lle toimittamaa suunnitelmaa on esitelty lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa. Ensimmäisen suunnittelukierros päätettiin joulukuussa Kemissä järjestettyyn loppuseminaariin. Suunnittelu jatkuu ja seuraavaan kierrokseen valmistaudutaan EU-rahoitteisilla yhteistyöhankkeilla.

Hankeyhteistyössä edistimme maakuntastrategian ja muiden maakunnan suunnitelmien toteutumista alueellisella ja kansainvälisellä yhteistyön tasolla. Painopisteinä olivat merialuesuunnittelun lisäksi maakunnan tavoitellun kehityksen edistäminen, aluerakenteellisen aseman vahvistaminen, liikenne ja logistiikka, virkistys ja matkailu sekä maakuntastrategian kärkiteemojen muita toimenpiteitä edistävät hankkeet.

Varsinais-Suomen liitto ja Valonia ovat mukana Scale-Up-hankkeessa, jonka pääpartnerit ovat Antwerpen, Turku, ja Madrid. Hankkeen päätavoitteena on kehittää datapohjaisia ja käyttäjäkeskeisiä strategioita älykkään, puhtaan ja osallistavan liikkuvuuden nopeuttamiseksi alueellisissa liikenteen solmupisteissä. Varsinais-Suomen liiton ja Valonian tehtävänä selvittää vaihtoehtoisia joukkoliikenteen organisaatiomalleja, jotka mahdollistavat kestävästi liikkumisen ja erityisesti alueellisen junaliikenteen kehittämistä. Syksyllä toteutettiin laaja liikenneympäristökysely.

Varsinais-Suomen ilmastotiekartan valmistelu jatkui osana Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (CANEMURE) -hanketta. Maakunnan yhteistyöryhmän ilmastovastuujaoston ohjaamana tiekarttaa on täydennetty alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä rakentamisen teemoilla. Valonia vastaa tiekartan teknisestä toteutuksesta.

Maankäytön ja ympäristön kuntarahoitteinen budjetti toteutui suunnitellusti. Hankkeet ja keskeiset suunnitteluprosessit etenivät tavoitteiden mukaisesti. Suunnittelutilanne on mahdollistanut myös tiimin jäsenten opintovapaat. Suunnittelu-tiimi on vuoden aikana uusiutunut kolmella uudella työntekijällä osin valitettavienkin tapahtumien vuoksi. Rekrytointi-prosessien haasteet ja jatkunut koronapandemia ovat aiheuttaneet ajoittaista henkilöstövajausta ja ylikuormitusta.

Valonia

Valoniassa päästiin aloittamaan uusi ohjelmakausi, jonka myötä Valonian toiminta jaoteltiin yhä selkeämmin kolmen pääteeman alle: hiilineutraali Varsinais-Suomi, monimuotoinen luonto ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Ohjelma 2030 käynnistymisen myötä kunnat ovat jo ensimmäisenä vuotena aiempaa aktiivisemmin ja kat-tavammin mukana. Laaja joukko eri tahoja kunnista on osallistunut Valonian hankkeisiin, verkostoihin ja yhteistyöhön. Mukana eri kunnista ovat olleet mm. teknisestä sektorista, kiinteistöistä, viheralueista, hankinnoista, viestinnästä, ruo-kapalveluista sekä kävelystä ja pyöräliikenteestä vastaavat henkilöt.

Uuden ohjelmakauden myötä Valoniassa on myös ryhdytty kehittämään toiminnan kehittämisen ja arvioinnin työkaluja, jotta voidaan yhä paremmin ymmärtää, mistä työmme koostuu, miten olemme tavoitteisiin nähden edenneet. Seuran-nan kehittäminen on toki jatkuva prosessi, mutta vuoden aikana otettiin käyttöön uudenlainen seurantatyökalu, joka tulee helpottamaan myös toiminnan raportoinnissa. Myös materiaalien ja julkaisujen hyödynnettävyyteen ja jaettavuuu-teen on panostettu nyt yhä enemmän, kun työ on siirtynyt kokonaan digitaalisille alustoille pandemiatilanteen vuoksi.

Myös Valonian verkostotyötä kehitettiin ja satsattiin entistä laadukkaampaan, johdonmukaisempaan ja kehitysvetoi-sempaan verkostotyöskentelyyn sekä Valonian vetämissä verkostoissa, että niissä verkostoissa, joissa Valonia on osal-listujana. Esimerkkejä erilaisista, aktiivisista verkostoista ovat Varsinais-Suomen vesistökuostusverkosto, joka tukee paikallistoimijoita vesiensuojelu- ja vesistökuostustyössä sekä kuntien hankinta-asiantuntijoiden verkosto, joka aut-taa kuntia vaikuttavissa ja kestävässä hankinnoissa. Uutena on käynnistynyt Varsinais-Suomen ympäristökasvatusver-kosto, joka kokoaa yhteen maakunnan ympäristökasvatustoimijoita ja asiantuntijoita ja mahdollistaa tiiviimmän yhteis-työn alueen toimijoiden kesken.

Olemme myös aiempaa useammissa tapauksissa auttaneet muita organisaatioita hankkeiden suunnittelussa ja rahoit-tuksen hakemisessa tärkeisiin kohteisiin. Esimerkkinä vesiensuojeluyhdistysten kunnostushankkeet, uudet tutkimus-hankkeet tai kuntien ilmastotyön hankkeet.

Ilmastotyötä kuntien ja yritysten kanssa sekä työkaluja kestävään liikkumiseen

Varsinais-Suomen ilmastotiekartta julkaistiin vuoden alussa ja se sisälsi muutostavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet energia-, liikenne- ja maataloussektorien osalta. Täydennyksen valmistelu käynnistettiin jo kevään aikana rakentamisen ja yhdyskuntarakenteen teemoissa. Canemure-hankkeen puitteissa myös kartoitettiin kuntien sitoutumista tiekarttaan sekä kuntien ilmastotoimenpiteiden nykytilaa.

Kuntien ilmastotapaamiset osoittautuivat mieluisaksi vertaistuen kanavaksi. Yhteisten teemakeskusteluiden lisäksi Va-lonian asiantuntijat auttoivat useita kuntia niiden omissa ilmasto-ohjelmissa. Lisäksi välitimme tietoa mm. rahoitusmah-dollisuuksista ja kommentoimme kuntien ilmastotoimenpiteiden valmistelua sekä rahoitushakemuksia.

Yrityskentällä työtä tehtiin koulutusten, vuoropuhelun ja tiedonjaon keinoin. Kaarinan yritysten kanssa toteutetun pilot-tihankkeen pohjalta laadittiin Yrityksen ilmastotyön askeleet – työkirja pk-yrityksen ilmastotyön käynnistämiseen. Ener-gianeuvonnassa keskityttiin pientalojen öljystä luopumisen neuvontaan sekä aurinkosähköratkaisujen viestintään. Ke-väällä toteutettiin mittava kampanja taloyhtiöille, joita kannustettiin energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian käyt-töön sekä suunnitelmalliseen kiinteistönpitoon ja energianäkökulman huomioimiseen huolto- ja korjaustoimissa. Aiheen osalta tunnistettiin tarve työn jatkamiselle uusien hankkeiden myötä.

Kestävän liikenteen teemassa tuotettiin keskeisiä materiaalikokonaisuuksia. Suunnittelupohja kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishelmalle työstettiin yhdessä kolmen kunnan kanssa. Turun seudun pyöräilykatsaus kokoaa toista kertaa yhteen ajankohtaista tietoa pyöräilystä, tilastotietoa, toimijoita sekä pyöräilyn eteen tehtävää työtä. Kolmatta kertaa toteutettua liikenneympäristökyselyä laajennettiin myös koskemaan koko Varsinais-Suomea Turun ydinkaupunkiseudun sijaan. Osana MAL-sopimusta alettiin tekemään ohjeistusta laadukkaalle pyöräpysäköinnille. Ohjeistuksessa tuodaan esille onnistuneita pyöräpysäköinnin ratkaisuja alueelta sekä kerätään yhdessä asiantuntijoiden ja alueen toimijoiden kanssa tiivis tietopaketti tärkeimmistä huomioon otettavista asioista ja matalan kynnyksen kehitysmahdollisuuksista.

Kesällä alkaneen EU:n Horisontti-ohjelmasta rahoitettavan hankkeen turvin Valonia edistää yhdessä Varsinais-Suomen liiton kanssa maakunnallisen paikallisjunaliikennettä. Ensimmäisiin työpajoihin kutsuttiin radanvarsikuntien edustajia ja saatiin kuva seuraavista askelista ja tarvittavista selvityksistä.

Yhdessä Turun seudun joukkoliikenne Fölin kanssa jatkettiin ikäystävällisen joukkoliikenteen edistämistä. Kesällä toteutettiin Vie seniori bussiin –kampanja, joka kannusti auttamaan senioreita Fölin käytössä. Kesäkuussa käynnistettiin pysyvä fölikaveritoiminta, jossa vapaaehtoiset seniorit tukevat ja opastavat kokemattomampia ikäihmisiä joukkoliikenteen palveluissa.

Luonnon monimuotoisuuden toiminta laajeni yhteistyössä kuntien kanssa

Luonnon monimuotoisuus tuli aiempaa vahvemmin mukaan nyt käynnistyneellä ohjelmakaudella ja myös kunnat ovat lähteneet aktiivisesti mukaan teeman toteutukseen. Helmi-elinympäristöohjelmasta rahoitettavat hankkeet saivat kunnat tekemään yhteisenä rintamana luonnonhoitotöitä, kuten ennallistamaan soita, perustamaan lintukosteikkoja ja hoitamaan perinnebiotooppeja. Vahvuutena Valonian työssä on ketterä reagointi esiin nousseisiin tarpeisiin ja mm. vieraslajeihin liittyvää torjuntatoimintaa on päästy käynnistämään ripeällä aikataululla. Vesistökuunnostusverkosto jatkoi yhdistysten ja kuntien auttamista uusien projektien vauhdittamisessa. Virtavesien tilaa edistettiin suurissa ja pienissä kohteissa eri puolilla maakuntaa. Vuoden 2021 aikana selvitettiin mm. Saaristomeren pienvesien ja rannikkovesien kunnostustarpeita, ohjattiin virtavesikunnostuksia niin useilla eri jokialueilla sekä seurattiin kunnostusten vaikutuksia taimenpuroissa. Lisäksi laajemmin yhdessä eri toimijoiden kanssa pohdittiin lähiympäristön kuten metsien toimenpiteiden vaikutuksia pienvesien ja virtavesien tilaan sekä edistettiin valuma-aluelähtöistä vesienhallinnan ja vesiensuojelun kunnostustoimenpiteiden suunnittelua. Valuma-aluekunnostuksilla pystytään tukemaan myös hiilensidonnan ja luonnon monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteita.

Keskeisiä luonnon monimuotoisuuteen liittyviä materiaaleja ja julkaisuja olivat webinaari- ja koulutustallenteet ja materiaalit mm. jättsuosion saanut virtavesikunnostuskurssi, metsätalouden vesiensuojeluwebinaari) sekä raportit kunnostuskohteista ja -tarpeista. Lisäksi viestittiin hyvin laajasti kuntien tekemästä työstä ja mahdollisuuksista luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Digitaalisen saavutettavuuden parantaminen virkistyspalveluissa -hankkeessa Valonia on ollut mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa maaliskuussa 2021 julkaistun Virma Kartta -sovelluksen markkinointiviestintää ja virkistyspalveluiden digitaaliseen saavutettavuuteen liittyvää kuntayhteistyötä.

Rakentaminen ja kiertotalous esillä luonnonvarojen kestävän käytön teemassa

Luonnonvarojen kestävän käytön teema on hyvin monipuolinen ja risteää vahvasti Valonian muiden toiminnan teemojen kanssa. Vuoden 2021 aikana Valonian asiantuntijat olivat sparraamassa monia organisaatioita kiertotalouden edistämässä. Näistä mittavimpana oli Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan työn sparraus uuden jätepoliittisen ohjelman laatimiseksi. Ohjelma tulee olemaan se dokumentti, jonka pohjalta Lounais-Suomen Jätehuollon alueen jätehuoltoa tulevana vuosina kehitetään. Samanaikaisesti suunniteltiin Lounais-Suomen alueen jätehuollon nykytilaan ja kehitystarpeisiin keskittyvän selvityksen tilaamista. Sekä jätepoliittinen ohjelma että alueellinen jätehuoltoselvitys valmistuvat vuoden 2022 aikana. Vuonna 2021 saatiin myös valmiiksi valtakunnallisen jätesuunnitelman alueellisen jalkautuksen tiekartan päivityskierros.

Vuoden aikana järjestettiin rakentamisen kiertotalouden webinaarisarjan kaksi viimeistä osaa. Kokonaisuudessaan kolmiosainen webinaarisarja tavoitti yli 150 kuulijaa ja osana webinaarisarjaa työstettiin myös muun muassa Varsinais-Suomen ilmastotiekartan rakentamisen tavoitteita ja toimenpiteitä.

Valonia on ollut mukana Turun kaupungin työssä, jossa on laadittu kaupungille uutta kiertotalouden ja resurssiviisauden tiekarttaa. Tiekartta hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa loppuvuodesta 2021. Vuoden 2021 aikana osana tätä työtä Varsinais-Suomen alueen kirjastoille järjestettiin kiertotalousteemainen koulutussarja. Koulutukseen osallistui kymmeniä kirjastoalan ammattilaisia, pääosin Turusta mutta myös muista alueen kunnista. Valonia on mukana myös tiekartan toimeenpanossa ja jalkauttamisessa, keskittyen erityisesti kuntalaisten parempiin osallistumisen mahdollisuuksiin sekä reiluun siirtymään kohti kiertotalouden mukaista yhteiskuntaa.

Vuoden 2021 lopulla käynnistyi Ympäristöministeriön tilaama selvitystyö mahdollisuuksista kirittää kaupunkia ja kuntia ilmasto- ja kiertotaloustoimissa. Työssä selvitetään, minkälaiset uudet kunnille kohdistetut ohjaukset voisivat vauhdittaa kuntien ilmasto- ja kiertotaloustoimien edistymistä. Selvitys toteutetaan aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:n toimesta. Valonia on mukana yhteistyössä paikallisen ja alueellisen ilmasto- ja kiertotaloustyön asiantuntijana. Valonian lisäksi mukana on myös Tyrsky-Konsultointi. Selvitystyö valmistuu toukokuussa 2022.

Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen Keino-työssä hankinta-asiantuntijoiden verkostotapaamiset vakiintuivat vuoden 2021 aikana hyväksi tavaksi koota yhteen ajankohtaisia aiheita ja keskeisiä kysymyksiä. Vuoden aikana vastailtiin myös kuntien suoriin muun muassa puhtaiden ajoneuvojen lainsäädäntöön liittyen. Lisäksi järjestettiin kolmiosainen Kohti parempia hankintoja -koulutus, joka kokosi yhteen viranhaltijoita 15 kunnasta.

Valonian sähköinen vuosikertomus, joka sisältää tarkempia tietoja ja nostoja toiminnasta, löytyy osoitteesta www.valonia.fi/vuosikertomus2021

2.4 EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELU

Edunvalvonta

Koronaviruksen aiheuttama työllisyysasteen kasvun pysähtyminen muuttui jälleen vuonna 2021 kasvuksi. Työllisyysaste nousi 74 prosenttiin ollen lähes 2 %-yksikköä koko maan tasoa korkeampi. Osaavan työvoiman saatavuushaaste oli tärkein yritysten kasvuun vaikuttava tekijä. Varsinais-Suomen väestönkasvu nopeutui koronapandemian aikana. Väestönkehityksessä painopiste siirtyi Turun kaupunkiseudun kehyskuntiin. Erityisesti Kaarinan ja Raision kasvuvauhti oli merkittävä keskuskaupunki Turun lisäksi.

Toimintavuoden alussa edunvalvonta keskittyi Euroopan unionin elpymispaketin ja Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoon vaikuttamiseen. Tavoitteena oli mahdollisimman suuren rahoitusosuuden kotiuttaminen maakuntaan. Rahoitusta alettiin keväällä kanavoida eri rahoitusvälineiden kautta muun muassa vihreää siirtymää tukeviin uudistuksiin ja investointeihin.

Edeltävänä vuonna alkanut elinkeinoelämän rakenteiden äkillinen muutos Neste Oyj:n Naantalin jalostamon sulkemis- päätöksestä johti selvityshenkilötyön käynnistämiseen. Naantalin seudun teollista tulevaisuutta selvittäneen Panu Routilan ehdotuksesta perustettiin kesäkuussa Green Industry Park -kehitysyhtiö jalostamoalueen jatkokehittämiseen.

Liikennepolitiikan tulevaisuuteen keskeisesti vaikuttava ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin eduskunnassa heinäkuussa. Pitkäjänteisyyttä tavoitteleva Liikenne 12 -suunnitelma jätti investointien priorisoinnin Väyläviraston ratkaistavaksi. Virkamiesesitys väyläverkon investointiohjelmaksi sulki suuret raidehankkeet ohjelman ulkopuolelle. Lausuntokierrokselle lähteneessä versiossa 8-vuotisessa investointiohjelmassa olivat Varsinais-Suomesta suurimpina mukana Turun kehätien Raision keskustan kohdan parantaminen sekä Turku-Uusikaupunki-rata ja Raisio-Naantali radan peruskorjaus ja sähköistys.

Tunnin junan suunnittelu siirtyi Turun Tunnin Juna Oy:n vastuulle syksyllä. Yhtiö arvioi suunnittelun valmistuvan vuoden 2023 aikana ja rakentamisen valmistumisvuodeksi 2030. Turun ratapihan ja Kupittaa-Turku-kaksoisraiteen

rakentamiseen haettiin CEF-rahoitusta joulukuussa. Edunvalvonnassa vaikutettiin Euroopan laajuisen liikenneverkon TEN-T-asetusuudistukseen. Tavoitteena oli pitää Turun ja Helsingin välinen nopea junayhteys Euroopan ydinverkolla ja tavoitevuotena 2030.

Valtatien 8 edunvalvonta siirtyi kesällä 2021 Varsinais-Suomen liiton vetovastuulle. Valtatien kehittämiseksi järjestettiin kansanedustajille viiden maakunnan yhteinen eduskuntaseminaari.

Saaristomeren edunvalvontatyössä käynnistettiin aktiivinen yhteistyö erityisesti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Turun kaupungin kanssa. Valtioneuvoston päätös Saaristomeri-ohjelmasta huhtikuun 2021 kehysriihessä tuki Saaristomeren edunvalvontatyötä. Ohjelman kytköstä valmisteltavaan Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan uudistukseen (CAP27) korostettiin.

Syksyllä käynnistettiin Varsinais-Suomen kuntakerros. Tavoitteena oli kiertää maakuntajohtajan johdolla jokaisessa kunnassa ja tavata kuntavaaleissa uudistunut luottamushenkilöjohto. Valtuutetuille järjestettiin liiton ajankohtaisista kysymyksistä valtuustoseminaari. Sote- ja pelastuspalveluiden siirtoa hyvinvointialueelle seurattiin. Maakunnan liitto osallistui sekä liiton että myöhemmin väliaikaishallinnon alaisen poliittisen seurantaryhmän virkamiestyöhön.

Etelä-Suomen maakuntien edunvalvontayhteistyötä tiivistettiin ja järjestettiin ensimmäiset Etelä-Suomen valtiopäivät. Varsinais-Suomen kansanedustajaryhmän tilaisuuksia päästiin järjestämään edellisvuotta useampia, mutta eduskunnan kokoukset jäivät epidemian takia yhä pitämättä. Vaikuttajakoulua järjestettiin mahdollisuuksien mukaan etänä, mutta ohjelma jäi olosuhteiden johdosta kesken syksyllä.

Lounaistieto ja tietopalvelut

Lounaistiedon uusi strategia julkaistiin vuonna 2021. Strategia määrittää Lounaistiedon toiminnan painopisteet vuosille 2021–2023, ja sen laatimisen lähtökohtana oli sidosryhmien laaja kuuleminen. Verkostojen näkemyksiä Lounaistiedon toimintaan kartoitettiin sidosryhmäkyselyllä ja Lounaistiedon taustaorganisaatioiden kanssa pidetyillä työpajoilla, minkä lisäksi Lounaistiedon ohjausryhmä osallistui aktiivisesti strategian valmisteluun.

Lounaistiedon tietopalveluiden ylläpitoa uudistettiin. Lounais-Suomen dataportaalin ylläpito kilpailutettiin yhdessä Helsingin, Tampereen ja Oulun kaupunkien kanssa. Samoin Lounaistiedon paikkatietopalveluiden kilpailutus käynnistettiin vuoden lopussa. Syksyllä käynnistettiin uudelleen Lounaistiedon kehittämissuunnitelman toiminta. Kehittämissuunnitelman tarkoitus on jatkossa tuoda aiempaa selvemmin yhteen avoimen datan ja paikkatietotoimijoiden verkostot ja toimia kumppanuusfoorumien Avoimen tiedon verkoston toiminnan suunnittelijana.

Lounaistiedon koordinoimassa Digisaapas-hankkeessa toteutettiin luontorekisteröijöille suunnattu mobiilikäyttöinen karttasovellus, joka julkaistiin Aluetietofoorumi-seminaarissa maaliskuussa. Lounaistieto jatkoi myös maakuntakaavan HAME-tietomallin koordinoimista yhdessä maakuntien liitojen ja ympäristöministeriön kanssa. Lisäksi Lounaistieto vei ympäristöministeriön toimeksiannosta maakuntakaavan tietomallin ja merialuesuunnitelman tietomallin Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämälle Yhteentoimivuusalustalle. Osallistuttiin Location Innovation Hub-hankkeen valmisteluun.

Maakunnan tila -katsaus julkaistiin kesä- ja joulukuussa, ja sen sisältöä täydennettiin ympäristön tilaa koskevalla tiedolla Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimesta. Ajankohtaisia tilastoanalyyskejä julkaistiin Lounaistiedon sivuilla kuukausittain, ja niistä viestittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Viestintä

Viestinnän suurin ponnistus vuonna 2021 oli verkkosivu-uudistuksen loppuun saattaminen. Uudistuksen tavoitteena oli koota kaikki liiton alla tapahtuva toiminta entistä selkeämmäksi ja vaikuttavammaksi kokonaisuudeksi. Uusi sivusto julkaistiin lokakuussa 2021. Kehittämistyö sen osalta jatkuu edelleen.

Uuden maakuntastrategian viestintään panostettiin myös alusta asti aivan uudella tavalla, strategian verkkototeutusta oli loppuvuonna tekemässä myös talon ulkopuolelta työhön palkattu opiskelija.

Uusia, tehokkaammin hyödynnettäviä viestinnän työkaluja selvitettiin myös vuoden aikana yhdessä Valonian kanssa, ja päätettiin ottaa käyttöön uutiskirjetyökalu, tiedotejakelupalvelu ja uudenlainen uutisseurantapalvelu. Liiton uuden ilmeen käyttöönotto eri materiaaleissa ja tuotteissa jatkui. Myös uuden sisäisen kuvapankin valmistelu aloitettiin. Henkilökunnan koulutusta saavutettavuusasioissa jatkettiin perusteellisella, ulkopuolisen tahon tuottamalla puolen päivän koulutuksella. Sisäisen viestinnän rooli ja jatkuva kehittäminen on edellisten laajojen kokonaisuuksien ohella ollut hyvin keskeisessä roolissa erityisesti muuttoon ja hybridityöskentelyyn liittyen.

Kulttuuri

Kulttuuriyö liitossa oli koronaviruspandemiasta johtuen edelleen vuonna 2021 pääosin verkkoon ja etätapaamisiin perustuvaa, mutta siitä huolimatta aktiivista. Maakuntastrategiaa toteuttavaa kulttuurifoorumitoimintaa jatkettiin, foorumitilaisuuksien teemana oli maakunnallisen kulttuuriyön strateginen suunnittelu. Teema kytkeytyi käynnissä olleeseen kulttuuristrategiakauden puolivälin tarkasteluun, jonka tuloksena syntyi vuoden lopussa maakunnan toimijoiden yhdessä työstämä Askelmerkit Luovaan Varsinais-Suomeen 2025 -päivityskoonti.

Liiton osallistuminen maakunnallisten kulttuuriverkostojen toimintaan painottui erityisesti kuntayhteistyöhön ja kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen – kulttuurihyvinvoinnin osalta myös hyvinvointialueen valmisteluun. Valtakunnallisen yhteistyön osalta erityisesti maakuntien liittojen kulttuurivastaavien verkostoyhteistyö tiivistyi. Tämän verkoston vetovastuu vuonna 2021 oli liiton kulttuuriasioista vastaavalla erikoissuunnittelijalla, maakuntajohtajaverkoston puheenjohtajuuskierron mukaisesti.

Alueellisen yhteistyön vahvistamiseksi ja kuntien kulttuuripalveluiden tukemiseksi valmisteltiin ja jätettiin yhdessä Turun kaupungin vapaa-ajan palvelukokonaisuuden kanssa hakemus opetus- ja kulttuuriministeriölle kuntien kulttuuritoimintalain mukaisen alueellisen kehittämistehtävän saamiseksi maakuntaan. Joulukuussa saatiin myönteinen rahoituspäätös tälle Varsinaista kulttuuria -kehittämistehtävälle, jonka toteutus alkaa keväällä 2022.

Kulttuuriin liittyvistä palkitsemisista mainittakoon, että Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus jakoi kesällä Auroramitalin maakunnan eteen tehdystä kulttuuriyöstä. Mitalin sai Suomen maatalousmuseo Sarka Loimaalla.

2.5 PÄÄTÖKSENTEKO JA LUOTTAMUSTOIMIELIMET

Toiminta-ajatus

Liiton luottamushenkilöhallinto huolehtii demokraattisesta päätöksenteosta ja ohjauksesta. Ylin päättävä elin on maakuntavaltuusto, jonka jäsenet ovat kotikuntiansa kunnanvaltuutettuja. Toiminnallisesta johtamisesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntajohtaja johtaa liiton toimintaa liiton johtoryhmä tukena.

Uudet luottamustoimielimet asetettiin ja niille nimettiin jäsenet syksyllä 2021. Luottamushenkilötoimielimien toimikausi on kuntavaalikausi.

Luottamustoimielimet

Kattava luettelo luottamustoimielinten jäsenistä ja kokousmäärästä on liiteasiakirjassa ”Luottamustoimielimet ja edustukset sekä henkilökuntaluettelo vuodelta 2021”. Luottamustoimielimien pöytäkirjat löytyvät sivulta www.varsinais-suomi.fi

Edustajainkokous

Edustajainkokous on kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti liiton toimielin ja sen tehtävänä on valtuustokausittain valita jäsenkuntia edustavat maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Edustajainkokous kokoontuu aina kuntavaalien jälkeen. Edustajainkokous kokoontui 27.9.2021 Teams-yhteydellä.

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto ylimpänä päättävänä elimenä kokoontui toimintavuoden aikana 3 kertaa: 1) Tilinpäätösasiat ja muut ajankohtaiset asiat 14.6.2021, 2) Uuden maakuntavaltuuston järjestäytyminen, maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan valitseminen 25.10.2021 3) Talousarvio ja muut ajankohtaiset asiat 13.12.2021. Maakuntavaltuuston puheenjohtaja oli 25.10.2021 asti Pekka Myllymäki. Maakuntavaltuuston puheenjohtaja uudella valtuustokaudella on Lauri Heikkilä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta työskenteli laatimansa tarkastussuunnitelman mukaisesti ja kokoontui toimintavuoden aikana 3 kertaa. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja arvioivat ja tarkastivat toimintavuoden 2020 talouden ja hallinnon tehokkuuden ja tuloksellisuuden. Tarkastuslautakunta laati 7.5.2021 arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen 7.5.2021. Tarkastuslautakunnan 2017–2020 puheenjohtajana toimi Tuula Hällfors-Laaksonen. Uudella kaudella puheenjohtajana toimii Pekka Kuusisto.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus toimeenpano- ja hallintoelimenä kokoontui toimintavuoden aikana 11 kertaa. Maakuntahallitus seuraa ja ohjaa maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteiden toteutumista sekä maakuntajohtajan ja liiton viraston toimintaa. Lisäksi hallitus päättää maakuntajohtajan esittelystä liiton toimenpiteistä, lausunnoista ja kannanotoista. Maakuntahallitus toimii liiton edunvalvojana ja edustaa liittoa ulospäin. Maakuntahallituksen puheenjohtaja on Ilkka Kanerva.

Hankerahoitusjaosto

Hankerahoitusjaosto käsitteli kansalliseen alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) sekä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitukseen saapuneet hakemukset. AKKE-rahoituksesta jaosto käsitteli 28 myönteistä (tukiosuus 1 420 000 euroa) ja 21 kielteistä päätöstä. EAKR ja ReactEU-lisärahoituksesta jaosto käsitteli 15 myönteistä (tukiosuus noin 5 miljoonaa euroa) ja neljä kielteistä päätöstä. Lisäksi jaostossa käytiin läpi alkanut EU-ohjelmakauden linjauksia.

Hankerahoitusjaosto kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Jaoston puheenjohtaja on Eeva-Johanna Eloranta.

Maankäyttöjaosto

Maankäyttöjaosto antaa lausuntoja ja valmistelee maakuntakaavoja. Maankäyttöjaosto on kokoontunut 4 kertaa. Maankäyttöjaoston puheenjohtaja on Juha Rantasaari.

Saaristotoimikunta

Varsinais-Suomen liiton saaristotoimikunta vastaa saaristoon liittyvistä kysymyksistä ml. aluekehittämiseen ja edunvalvontaan liittyvät asiat. Saaristotoimikunta toteutti vuoden 2021 keväällä webinaarisarjan. Teemoina olivat saaristoasuminen (tammikuu), saaristoyrittäjyys (huhtikuu) ja saaristoluonto (kesäkuu).

Toimikunta piti vuoden 2021 aikana kaksi kokousta. Puheenjohtajana toimi Heidi Loukiainen Kemiönsaarelta. Saaristotoimikunnassa on 16 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

Kulttuuritoimikunta

Vuonna 2021 kulttuuritoimikunta kokoontui 4 kertaa. Toimikunnasta muodostettiin tarpeen mukaisia ad hoc -työryhmiä työstämään eri aiheita. Vuonna 2021 kulttuuritoimikunnan työskentelyssä painottui kulttuuristrategian päivitystyö sekä kulttuurifoorumitoiminnan suunnittelu. Lisäksi tuettiin kuntien kulttuurivastaavien verkoston, maakunnan kulttuurihyvinvointiverkoston ja muiden kulttuurialan verkostojen toimintaa.

Suomen Kotiseutuliiton vuosikokoukseen ja valtakunnallisille kotiseutupäiville elokuussa valittiin edustajaksi Taina Myllynen Pöytyältä. Vallinneen koronatilanteen vuoksi Varsinais-Suomen liitto ei kuitenkaan lähettänyt edustajansa paikalle tilaisuuteen.

Kulttuuritoimikunnassa oli vuonna 2021 jäseniä 11 ja puheenjohtajana toimi Henri Terho.

Kielellisten palvelujen toimikunta

Kielellisten palveluiden toimikunta kehittää yleisellä tasolla maakunnan kielellisiä palveluita. Suunnitteilla ollut tiivistetty yhteistyö liike-elämän suuntaan jäi pandemian vuoksi toteutumatta,

Kielellisten palveluiden toimikunta ei kokoontunut vuonna 2021. Puheenjohtajana toimi Krista Lahtinen. Kielellisten palveluiden toimikunnassa on 7 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen.

2.6 KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET LIITON TOIMINTAAN

Maailman terveysjärjestö WHO totesi koronavirusepidemian maailmanlaajuisesti pandemiaksi maaliskuussa 2020. Työntekijöillämme oli heti hyvät valmiudet monipaikkaiseen työskentelyyn. Lähes koko henkilökunta jatkoi etätöissä suurimman osan vuotta 2021. Muuttoon liittyvät moninaiset kierrätys-, siivous-, järjestely- ja arkistointitehtävät edellyttivät lähityöskentelyä. Työskentely onnistuttiin toteuttamaan turvallisesti eikä tietoomme tullut yhtään työpaikalta alkanutta tartuntaketjua.

Etätöytäitojen kehittyminen joudutti uusien toimintamallien käyttöönottoa, paransi entisestään henkilökunnan edellytyksiä moderniin paikkariippumattomaan tietotyöhön ja työskentelyyn uudessa monitilatoimistossa.

Etätöyössä tiedottamisen merkitys korostui. Uutta ja epävarmaa tilannetta pohdittiin yhdessä henkilöstön kanssa mm. vastuualueiden viikkopalaverissa, henkilöstöryhmässä ja etätöyöskentelyyn tarkoitetuissa koulutuksissa. Keskiviikkoinfot vakiintuivat tietoiskuiksi ajankohtaisista asioista. Uusien toimitilojen suunnittelu, muuton organisointi ja siirtyminen uusiin tiloihin edellyttivät myös useita henkilöstön yhteisiä tilaisuuksia Teamsissä.

Itse pandemiaan, siitä johtuviin rajoituksiin, testeihin ja rokotuksiin liittyvää tiedottamista jatkettiin siihen nimeytyllä omalla Teams-kanavalla. Koronatestien lisäksi työterveyssovimukseemme sisällytettiin koronarokotukset heti, kun niitä oli työterveyden kautta saatavilla.

Toteutimme tilaisuudet, kokoukset, koulutukset ja tapaamiset mahdollisuuksien mukaan kokonaan tai osittain etäyhteydellä. Liiton järjestämä perinteinen Eurooppa päivän tilaisuus toukokuussa ja elokuulle suunniteltu aluepolitiikkaan keskittyvä tilaisuus osana Eurooppa-foorumia Turku kokonaisuutta jouduttiin perumaan koronarajoitusten vuoksi.

2.7 MUUTTO UUSIIN TOIMITILOIHIN

Liiton tiloissa Ratapihankadulla oli todettu korjauskelvottomia rakenteellisia vikoja, jotka aiheuttivat myös sisäilmaongelmia. Muutto uuteen, meille suunniteltuun monitilaan toteutui aikataulun mukaisesti syyskuussa 2021.

Tilat (1232 m²) vuokrataan kalustamattomana. Yhteistyössä KEVA:n kanssa tiloista suunniteltiin moderni monitilatoimisto erillisellä kokousosastolla. KEVA toteutti laajan remontin keväällä 2021. Liitto vastasi mm. sisustussuunnittelusta, kalustamisesta, kulunvalvonnasta, kokous- ja esitystekniikan suunnittelusta ja toteutuksesta. Liitto vastasi myös omalta osaltaan projektin suunnittelun, johdon ja valvonnan kustannuksista.

Vuokra-aika on 1. kerroksen osalta (906 m²) 10 vuotta ja 2. kerroksen osalta (326 m²) 6 vuotta, jonka jälkeen vuokrasopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana. Kaikkien tilojen vuosivuokra on yhteensä 362 051 euroa.

Muuttoprojekti jaettiin teemoittain striimeihin ja striimeille nimettiin vastuuhenkilöt. Striimien toiminnassa kiinnitettiin erityisesti huomioita jatkuvaan viestintään ja kommunikointiin henkilöstön kanssa. Projektiorganisaatioon luotiin myös ambassador-ryhmä, jotka toimivat kanavana suunnittelun ja henkilöstön välillä.

Toimitilojen suunnittelu alkoi vuonna 2020. Vuonna 2021 suurimpina tehtävinä oli uusien tilojen kalustaminen, siirtyvien kalusteiden, tavaroiden ja arkiston puhdistus ja vanhojen tilojen tyhjentäminen ja poistuvan tavaran kierrätys. Muutto eri vaiheineen työllisti laajasti koko henkilökuntaa.

Etätöistä johtuen uudet toimitilat on otettu käyttöön pikkuhiljaa. Tilat on suunniteltu niin, että niiden käyttöä on helppo muuttaa esimerkiksi pelisäänöistä sopimalla. Henkilöstölle luotiin kanavat, joiden kautta voi antaa palautetta tilojen toimivuudesta tai toisaalta mahdollisista puutteista.

2.8 ARVIO MERKITTÄVISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Koronaepidemian myötä työ siirtyi nopeasti koteihin ja työskentelyä uudessa epävarmassa tilanteessa oli johdettava ja tuettava etäyhteyksillä. Henkilöstön jaksaminen etätöissä ja muuttuneissa olosuhteissa tunnistettiin riskiksi. Alkuvuodesta henkilöstölle tarjottiin koulutusta etätöiden kuormittavuuteen liittyen.

Varauduimme etätöskentelyn jatkumiseen siirtymällä yhä enemmän sähköisiin toimintatapoihin ja luomalla toimivia ja houkuttelevia yhteydenpitotapoja. Huomioimme epidemia-ajan kokemukset uusien tilojen suunnittelussa. Kokoustiloihin rakennettiin valmiudet hybridikokouksille, videoneuvotteluille varataan tarpeeksi vetäytymistiloja ja tiloissa voi tarvittaessa työskennellä porrastetusti turvaetäisyydet säilyttäen.

Uusien toimitilojen tilasuunnittelu, kalustaminen, muuton toteuttaminen, vanhojen tilojen tyhjentäminen sekä projektin johtaminen ja henkilöstön osallistaminen on ollut liitolle iso ponnistus. Oman työn lisäksi olemme hyödyntäneet asiantuntijapalveluja onnistuneen lopputuloksen varmistamiseksi. Vuoden 2020 aikana seurasimme muuttoon liittyviä asiantuntijapalvelujen ostoja ja kuluja. Varsinaiset investoinnit toteutuivat vuoden 2021 aikana huomattavasti arvioitua pienempinä.

2.9 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Sopimusten ja sääntöjen ajantasaisuus

Liiton hallintosääntöön sisältyvät määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt vuonna 2015 Varsinais-Suomen liiton sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jossa on määritelty riskienhallinnan sisäisen ja ulkoisen valvonnan kokonaisuus, toiminnan tavoitteet sekä vastuutahot. Maakuntahallitus on hyväksynyt sisäinen valvonta ja riskienhallinta -asiakirjan ja valtuutti maakuntajohtajan päättämään siihen jatkossa tarvittavat päivitykset ja täydennykset. Lisäksi maakuntahallitus edellytti, että se saa tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan päivityksiä ja seurantaa koskevat asiakohdat.

Varsinais-Suomen liitossa on erilliset tiedotteet ja ohjeistukset seuraavista aihepiireistä: 1) tietosuojan ja asiakirjajulkisuuden linjaukset, 2) kirjaaminen ja arkistointi, 3) hankinnat ja asiakirjahallinto, 4) päihdehaittojen ehkäisy, 5) työpaikkakiusaamisen ehkäisy 6) henkilöstöopas uusille työntekijöille ja 7) viraston henkilöstön työmatkat. Ohjeistukset päivitetään tarvittaessa ja ne ovat kootusti saatavilla Teams-sovelluksessa.

Maakuntavaltuusto (mv 13.12.2021 § 8) merkitsi tiedoksi maakuntahallituksen vastaukset arviointikertomuksessa 2020 esitettyihin toimenpiteisiin.

Toiminnan tarkastukset

Central Baltic -ohjelman tarkastusviranomainen (AA) suorittaa vuosittain ohjelmaa koskevia järjestelmätarkastuksia. Tarkastusraporteissa esitetyt kehittämissuositukset on toteutettu eikä vuonna 2021 suoritetuissa tarkastuksissa nousut esille tavanomaisista havainnoista poikkeavaa.

Riskien hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on tukea liiton perustehtävien laadukasta toteuttamista, strategian ja asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä asiakkaiden, henkilöstön ja omaisuuden turvaamista erilaisilta riskeiltä.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan mm. tiiviillä johtoryhmätyöskentelyllä, laajennetun johtoryhmän kokouksilla ja vastuualueiden viikoittaisilla kokouksilla. Viikoittaisissa kokouksissa on mahdollisuus arvioida toimintaa ja siihen mahdollisesti liittyviä riskejä sekä tarvittaessa reagoida niihin nopeasti.

Sisäisen tiedottamisen merkitys on kasvanut entisestään. Toimitilasuunnitteluun, pandemiaan, etätyöskentelyyn ja sisäisen strategian toteuttamiseen liittyvissä asioissa on pidetty useita henkilökunnan tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia. Sisäiseen tiedottamiseen käytetään Teams -sovellusta.

Central Baltic INTERREG 2014–2020-ohjelmalle on tehty erillinen kattava riskienhallinnan arviointi. Arviointi on tehty edellisen ohjelmakauden vastaavan aineiston ja komission kaudelle 2014–2020 antaman ohjeistuksen pohjalta.

Vakuutukset

Lakisääteisten vakuutusten ja omaisuusvakuutusten lisäksi liitolla on etätyön lisävakuutus, toiminnanvastuu, erityisvastuu- ja oikeusturvavastuuvakuutukset sekä virkamatkavakuutus. Erityisvastuuvakuutuksen (hallinnonvastuu) piiriin kuuluvat maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä johtoryhmän jäsenet. Virkamatkavakuutus kattaa liiton luottamushenkilöt ja työntekijät. Liiton omaisuus- ja henkilöriskit on kartoitettu vakuutusten näkökulmasta ja työsuojelun näkökulmasta ja suositetut toimenpiteet on tehty. Sopimuksien voima- saoloa ja sopimusehtoja seurataan Tdoc-dokumentinhallintajärjestelmän sopimustenhallintaosiolla.

3 TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1 TILIKAUDEN TULOS

Talousarvio 2021

Maakuntavaltuusto (mv 7.12.2020 § 27) hyväksyi

1. Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2021–2023 siten, että talousarviossa 2021 jäsenkuntien maksusuudet ovat 3 899 900 euroa.
2. että talousarvion 2021 tuloslaskelmassa tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden.
3. että maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin vuoden 2021 talousarvion käyttötalousosan käyttösuunnitelman.

Maakuntahallitus (mh 1.3.2021 § 37) vahvisti Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2021 käyttösuunnitelman siten, että käyttötalouden tuottojen ja kulujen sitovuustasot ovat seuraavat: 1) Kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla tiliryhmätaso ja 2) Ohjelma- ja hankerahoitteisilla kustannuspaikoilla toimintakatetaso (0 euroa).

Maakuntavaltuusto (mv 7.12.2020 § 27) hyväksyi talousarvion 2021 tuloslaskelmassa tilikauden arvioiduksi tulokseksi 112 883 euroa alijäämää.

Tilikauden 2021 tulos

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä riittääkö kertynyt tulo-rahoitus kattamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuneet kulut.

TULOSLASKELMAN KESKEISET TUNNUSLUVUT		ulkoinen			
	TP2021	TA2021	TA/TP2021	TA/TP2021	TP2020
TULOSLASKELMA	Tilinpäätös	Talousarvio	%	euroa	Tilinpäätös
_Toimintatuotot	7 148 871	7 299 147	-2,06	-150 276	7 410 123
_Toimintakulut	-7 079 338	-7 312 030	-3,18	232 692	-6 796 579
TOIMINTAKATE	69 533	-12 883	-640	82 416	613 544
VUOSIKATE	38 946	-12 883	-402	51 829	609 137
TILIKAUDEN TULOS	-9 976	-112 883	-91	102 907	605 496

Tilikauden 2021 tulos on 9 976 euroa alijäämäinen ja on 102 907 euroa arvioitua parempi. Talousarviossa alijäämäksi arvioitiin 112 883 euroa.

3.2 KÄYTTÖSUUNNITELMAN TOTEUMINEN

Kuntarahoitteiset kustannuspaikat

Kuntarahoitteisen toiminnan kustannuspaikat katetaan pääosin jäsenkuntien maksuosuuksilla ja ne ovat maakuntahallitukseen nähden nettositovia tiliryhmätasolla.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2021 talousarvion käyttötalousuunnitelman toteutuminen tiliryhmätasolla kuntarahoitteisten kustannuspaikkojen osalta.

KUNTARAOITTEINEN TOIMINTA		ulkoinen/sisäinen		
	mv 7.12.2020			
KÄYTTÖTALOUS	TA2021	TP2021	TP/TA 2021	TP/TA2021
	Talousarvio	Tilinpäätös	%	€
TUOTOT				
Kuntien maksosuudet	3 899 900	3 899 900	100,00	0
Myyntituotot	69 000	23 266	33,72	45 734
Muut tuotot	110 000	170 565	155,06	-60 565
TUOTOT YHT.	4 078 900	4 093 731	100,36	-14 831
KULUT				
Henkilöstökulut	-2 556 347	-2 424 385	94,84	-131 962
Palvelujen ostot	-1 118 636	-1 245 484	111,34	126 848
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57 200	-75 202	131,47	18 002
Vuokrat	-329 000	-261 190	79,39	-67 810
Muut toimintakulut	-30 600	-17 937	58,62	-12 663
YHTEENSÄ	-4 091 783	-4 024 198	98,35	-67 585
TOIMINTAKATE	-12 883	69 533	-539,73	-82 416

Kuntarahoitteisten kustannuspaikkojen toimintakulut toteutuivat 67 585 euroa suunniteltua pienempinä ja käyttötalouden toimintakate osoittaa 69 533 euron ylijäämää. Talousarviossa toimintakatteeksi arvioitiin 12 883 euroa alijäämää.

Tiliryhmän **"Myyntituotot"** arvioitua pienempi toteutuma (45 734 euroa pienempi) johtuu lounasedun myynnin vähentymisestä (37 416 euroa vähäisempi). Maakuntaviirien ja kirjojen myynti oli arvioitua vähäisempää (9 677 euroa vähäisempää).

Tiliryhmän **"Muut tuotot"** arvioitua suurempi toteutuma (60 565 euroa) johtuu pääosin ennakoitua suuremmasta toimistopalvelujen ja arvonlisäveron tuotosta hankkeilta (61 122 euroa), sekä KELA:n työterveyshuollon korvauksista (1 109 euroa). Toisaalta koulutuskorvaukset toteutuivat suunniteltua pienempänä (1 667 euroa).

Tiliryhmän **"Henkilöstökulut"** toteutui alle suunnitellun (131 962 euroa) muun muassa siksi, että osa vakansseista ja sijaisuuksista on ollut täyttämättä (79 982 euroa vähemmän). Osa työpanoksen kuluista on ollut liiton omarahoitusosuutta hankkeelle, jotka kustannukset toisaalta lisäsivät tiliryhmän "Palvelujen ostot" toteutumaa. Sairausvakuutus- ja tapaturmakorvauksen määrä (32 750 euroa) on vaikuttanut henkilöstökulujen säästöön. Henkilöstökulujen toteutumaan on vaikuttanut myös palkka- ja eläkemenoperusteisten eläkemenojen suunniteltua pienempi toteutuma (24 853 euroa). Tilapäisten palkoihin varattu budjetti jäi osittain toteuttamatta (8 188 euroa). Luottamushenkilöiden palkkioiden säästö (24 889 euroa) vaikutti positiivisesti tulokseen. Viranhaltijoiden palkat ja jaksotetut palkat toteutuivat yli arvioidun (36 841 euroa enemmän).

Tiliryhmän **"Palvelujen osto"** toteutui yli suunnittelun (126 848 euroa enemmän). Asiantuntija-, toimisto-, ict-, puhtaanapitopalvelut ja yhteistoimintaosuudet ovat ylittäneet talousarvion, mikä johtuu muuttoon ja strategiatyöhön liittyvistä suunniteltua suuremmista asiantuntija-, suunnittelu- ja puhdistuspalvelujen ostosta (198 546 euroa). Muut yhteistoimintaosuudet ylittivät arvioidun lahjoitusprofessorin maksuosuuksista johtuen (260 000 euroa). Toisaalta muiden palvelujen ostojen toteutuma on ollut alle suunnitellun esimerkiksi seuraavien kulujen osalta: painatukset ja ilmoitukset (1 790 euroa), puhelinkulut (9 089 euroa), matka-, majoitus- ja ravitsemiskulut (170 619 euroa), vakuutukset (1 962 euroa), koulutuspalvelujen osto (8 476 euroa), suhdetoiminta (10 993 euroa), posti- ja kuriiripalvelut (4 047 euroa). Lounasedun oston väheneminen (51 422 euroa) vaikutti positiivisesti tulokseen.

Tiliryhmän **"Aineet, tarvikkeet ja tavarat"** arvioitua suurempi toteutuma (18 002 euroa) johtuu uuteen toimistoon liittyvistä astia-, kaluste- ja laitehankinnoista. **"Vuokrat"** toteutuivat alle arvioidun (74 810 euroa) tilaisuuksien peruuntumisesta johtuen, tilavuokran jakoperusteiden muututtua ja eräiden laitteiden sopimusten päättymisestä muuton yhteydessä. **"Muut toimintakulut"** ovat toteutuneet alle suunnitellun (5 663 euroa).

Uusien toimitilojen investointien arvioitiin vuonna 2021 olevan yhteensä 600 000 euroa, josta toteutui yhteensä 388 334 euroa. Arvioitua suurempi osa kustannuksista toteutui suorina kustannuksina. Vuoden 2021 poistot ovat 48 922 euroa, joka vaikutti tulokseen negatiivisesti. Muuton kokonaiskustannuksiksi arvioitiin 635 000 e ja kustannusten toteutuma vuosina 2020 ja 2021 oli yhteensä 642 388 euroa.

Kasvaneet pankin negatiiviset korkokulut vaikuttivat tulosta vähentävästi yhteensä 30 781 euroa.

Ohjelma- ja hanketoiminnan kustannuspaikat

Central Baltic -ohjelman teknisen tuen käyttötalousarvio perustuu seurantakomitean päätöksiin. Valonian, Lounaistiedon ja hanketoiminnan käyttötalousarviot muodostuvat maakuntahallituksen hankepääätöksistä. Hankkeiden päättyessä niiden toiminta ja tulokset raportoidaan maakuntahallitukselle.

OHJELMA- JA HANKETOIMINTA		ulkoinen/sisäinen		
	Mv 7.12.2020			
KÄYTTÖTALOUS	TA2021	TP2021	TP/TA 2021	TP/TA2021
TUOTOT				
Myyntituotot	885 235	858 630	96,99	26 605
Tuet ja avustukset	2 620 372	2 298 206	87,71	322 166
Muut toimintatuotot	750	0	0,00	750
	3 506 357	3 156 836	90,03	349 521
KULUT				
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-2 254 774	-2 128 719	94,41	-126 055
Palvelujen ostot	-951 431	-847 129	89,04	-104 302
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 654	-8 419	19,74	-34 235
Vuokrat	-182 185	-172 111	94,47	-10 074
Muut toimintakulut	-75 313	-458	0,61	-74 855
YHTEENSÄ	-3 506 357	-3 156 836	90,03	-349 521
TOIMINTAKATE	0	0		

Ohjelma- ja hanketoiminnan kustannuspaikat toteutuivat suunnitellusti omakatteisina, jolloin niillä ei ole vaikutuksia tilikauden tulokseen.

Tilinpäätöksen tunnusluvut

Henkilöstön tunnusluvut		2021	2 020				
Henkilöstökulut/henkilötyövuosi		62 371,29	60 500,40				
Henkilötyövuosimäärä (htv)		73	75				
Tuloslaskelman tunnusluvut		2 021	2 020				
Toimintatuotot/Toimintakulut %		100,98	109,03				
Jäsenkuntien maksuosuudet /asukas		8,06	8,10				
Vuosikate euroa/asukas		0,08	1,26				
Vuosikate/Poistot %		79,61	16 728,42				
Rahoituslaskelman tunnusluvut		2 021	2 020	2019	2018	2017	Kertymä
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta		-349 388,26	609 136,90	702 429,37	31 071,38	-18 475,00	974 774,39
Vuokravastuut, €		2 932 827,00	3 008 932,00				
Kassan riittävyys (pv)		114,87	62,56				
Current ratio (maksuvalmius; hyvä yli 2)		2,11	2,71				
Taseen tunnusluvut		2 021	2 020				
Vieras pääoma % :a omasta pääomasta		77,25	58,27				
Omavaraisuusaste (hyvä yli 40 %), sis. toimeksiantojen varoja		14,38	17,09				
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista		67,20	59,73				
Rahoitusvarallisuus €/asukas		4,29	5,04				
Suht. velkaantuminen (hyvä alle 40 %)		26,18	19,13				
Kertynyt yli-/alijäämä €		2 076 887,88	2 086 863,56				
Kertynyt yli-/alijäämä € /asukas		4,29	4,33				
Asukasmäärä		483 688	481 538				
Kassan riittävyys =	365pv * Rahavarat 31.12/ Kassasta maksut tilikaudella						
Omavaraisuusaste =	100*(oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)						
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	100*(Vieras pääoma- Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot						
Rahoitusvarallisuus =	(saamiset + rahoitusvarapaperit + rahat ja pankkisaamiset) - (vieras pääoma - saadut ennakot) / asukasmäärä						
Suhteellinen velkaantuneisuus =	100* (vieras pääoma - saadut ennakot)/käyttötulot						

3.3 MAAKUNTAHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Maakuntavaltuusto (mv 7.12.2020 § 27) päätti: 1) hyväksyä Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2021–2023 2) että talousarvion 2021 tuloslaskelmassa tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden ja 3) että maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin vuoden 2021 talousarvion käyttötalousosan käyttösuunnitelman.

Maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion 2021 tuloslaskelmassa tilikauden tulokseksi 112 883 euroa alijäämää.

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että liiton vuoden 2021 alijäämä 9 975 euroa vähennetään aiempien vuosien ylijäämätililtä.

4 TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

4.1 YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO

Toiminnan painopisteet 2021

Tavoite: Liiton toteuttamisvaiheessa oleva strategia sekä työympäristömuutoksen ja muuton toteuttaminen kytkeytyvät monilta osin hallinnon tehtäviin ja tuottamiin tukipalveluihin. Nämä yhtäaikaiset ja monivaiheiset prosessit edellyttävät hallinnolta laajaa osaamista, osaprosessien ajoittamista ja nopeaa reagoitua eteen tulevista tilanteista.

- liiton strategian mukaisia tehtäviä toteutettiin synkronoidusti yhdessä muuton kanssa. Monista päällekkäisistä muutoksista ja pitkäaikaisesta resurssivajeesta huolimatta hallinto suoriutui tehtävistään ja pystyi tuottamaan tarvittavat tukipalvelut organisaatiolle.

Tavoite: Vuonna 2020 voimaantulleen tiedonhallintalain määräajat edellyttävät laajaa tiedonhallinnan kehittämistä, asianhallintajärjestelmän päivittämistä ja kokonaan sähköiseen asiakirjahallintoon siirtymistä. Toimenpiteiden edistäminen on osa tietojohtamisen kehittämistä.

- Tehtiin hankintapäätös CaseM-asianhallintajärjestelmästä ja sähköisestä järjestelmästä. Asianhallinnan uudistus mahdollistaa asiakirjojen säilyttämisen elinkaarensa kaikissa vaiheissa sähköisessä muodossa. Osittain automatisoitujen työprosessien käyttöönotto yhtenäistää toimintatapoja ja tehostaa toimintaa.

Tavoite: Taloushallinnon työkalujen kehittäminen vastaa uuden lain mukaisten taloustietojen tuottamiseen, mahdollistaa entistä selkeämmän ja graafisemman ilmeen sisäisessä raportoinnissa sekä tehostaa talouden ajantasaista seurantaa.

- Pro Economica Premium- sekä Status- ohjelmat siirrettiin omalta palvelimelta CGI:n ohjelman toimittajan SaaS-palveluksi.
- Otettiin käyttöön Pro Economican -ohjelman Web- raportointi ja Web-budjetointi sovellukset ja Power Bi- tietojen analysointityökalun. Työkalujen käyttöönottoa ja koulutuksia laajennetaan myöhemmin.
- Valtiokonttorin talousraportointia varten otettiin käyttöön uudet CGI:n Pro Economica Premium ohjelman XBRL- kuntatietoraportointikokonaisuudet.

4.2 ALUEKEHITTÄMINEN

Tavoite: Uuden, valtuustokausittain laadittavan maakuntastrategian ja -ohjelman (2022–2025) valmistelu päätöksentekoon. Voimassa olevan maakuntaohjelman (2018–2021) aktiivinen toimeenpano, ja maakunnan alueelle kohdistuvan ulkoisen rahoituksen kohdentumisen tukeminen tiedotuksen ja hankekumppanuuksien kautta. EU:n uuden ohjelmakauden 2021–2027 alueellinen käynnistäminen.

- Yhteistyössä TEM:n kanssa valmisteltiin eri työpajoissa uuden aluekehittämisen toimintamallin toimeenpanoa
- Maakunnan ja valtion välisiin aluekehittämiskeskusteluihin valmisteltiin maakunnan tilannekuva sekä keskusteluteemat Saaristomeri, Osaava työvoima maakunnan TKI-toiminnan takajana ja Varsinais-Suomi on maan ruoka-aitta.

- Uuden maakuntastrategian 2040+ ja sen osana maakuntaohjelman 2022–2025 valmistelua jatkettiin. Vuoden 2021 aikana järjestettiin sidosryhmien kanssa 12 työpajaa ja työkokousta strategian eri elementtien rakentamiseksi. Työskentelyyn oli ilmoittautunut mukaan yli 300 maakunnallista asiantuntijaa. Suomeksi ja ruotsiksi tuotetun asiakirjan lisäksi syksyn aikana toteutettiin maakuntastrategiasta suomenkielinen verkkoversio (tarinakartta), jonka toivotaan lisäävän strategian käytettävyyttä. Uusi maakuntastrategia ja -ohjelma hyväksyttiin joulukuun 2021 valtuustossa.
- EU:n uusi ohjelmakauden käynnistyminen viivästyi suunnitellusta, sillä EU- ja kansallinen lainsäädäntö tulivat voimaan vasta syyskuudella 2021. Valtioneuvosto vahvisti syksyllä alueellisen rahoituskehityksen ohjelmakaudelle. Sen mukaan maakuntaan kohdentuu ohjelmakautena 2021–2027 EU-rakennerrahoitusta n 68 miljoonaa euroa, josta Varsinais-Suomen liiton osuus on noin 2-2,5 milj euroa/vuosi.
- Uuden ohjelmakauden ensimmäisten hakujen valmistelu käynnistyi, mutta EURA-hakutietokannan teknisten ongelmien vuoksi haku siirtyi alkuvuoteen 2022.
- Ohjelmakauden 2014–2020 osalta järjestettiin kaksi EAKR-rahoitushakukierrosta. Käytettävissä ollut valtuus sisälsi noin 4 miljoonaa euroa koronapandemian vaikutusten vähentämiseen kohdennettavaa ReactEU-rahoitusta. Yhteensä rahoitusta sidottiin noin 5 miljoonaa euroa 15 eri hankkeelle. Myöntövaltuus käytettiin lähes täysimääräisesti.
- Alueellisen kestävä kasvun edistämiseen kohdennetun kansallisen rahoituksen (ns. AKKE-rahoitus) kautta rahoitettiin 28 hanketta ja rahoitusta myönnettiin noin 1,4 miljoonaa euroa. Hankkeet tukivat monipuolisesti syksyllä 2020 hyväksytyyn alueellisen selviytymissuunnitelman teemoja ja alueen edunvalvonnallisia kärkiä. Lisäksi erillisinä rahoituksina myönnettiin valtion ja Turun kaupungin väliseen ekosysteemisopimukseen 0,5 miljoonaa euroa, Naantalın jalostamotoimintojen lakkauttamisesta aiheutuvan rakennemuutoksen hoitoon 0,2 miljoonaa euroa sekä aluekehittämisen teemaverkostohankkeisiin 0,6 miljoonaa euroa.
- Matkailuelinkeinon elpymistä koskevien kehittämishankkeiden rahoitus- ja hallinnointi hoidettiin Etelä- ja Länsi-Suomen osalta.
- Maakuntaohjelman toimeenpanoon liittyvän kumppanuusfoorumin ja sen osaforumien työtä jatkettiin. Kumppanuusbarometrin vastaajista 80 % tuki maakuntaohjelman visiota (Varsinais-Suomen tulevaisuutta rakennetaan yhteistyöllä ja kumppanuudella). Kumppanuusvuosikatsauksen mukaan vuoden 2021 lopussa kaikista maakuntaohjelman toimenpiteistä 30 % on käynnissä ja 60 % osa vakiintunutta yhteistoimintaa.
- Liiton sisäinen kumppanuustiimi koordinoi kumppanuusfoorumin ja sen osaforumien työtä sekä toteutti syksyn aikana Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumin verkkosivujen integroinnin Varsinais-Suomen liiton sivujen osaksi.
- Matkailuelinkeinon kehittämisen tiekartta hyväksyttiin maakuntahallituksessa 29.3.2021 ja toteutus on käynnistynyt teemaryhmätyön muodossa (Kestävä matkailu, Digitalisaatio ja Tiedolla johtaminen). Työ on painottunut STF-sertifikaattityön edistämiseen, digitaalisen jakelutiestrategian taustavalmisteluihin sekä tiedolla johtamisen alueellisen suunnitelman laadintatyöhön. Tiekarttatyöhön liittyvä johtoryhmätyöskentely päätettiin käynnistää vuoden 2022 alussa.
- Pohjoismaainen saaristoyhteistyö toteutti tutkimuksen, jossa selvitettiin teletunnistietojen perusteella saariston kävijämääriä 2019 ja 2020. Tällä tiedolla pystytään vaikuttamaan esimerkiksi matkailun markkinointitoimiin jatkossa.
- Saaristoyhteistyö panosti myös saaristomatkailemisen kausivaihtelun selvittämiseen ja erityisesti kausivaihtelun vaikutuksiin saariston ekologiseen kestävyys. Suunnitteilla on jatkossa parantaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä saariston kehittämisen edistämiseksi.
- Saaristotoimikunta edisti omalta osaltaan maakuntaohjelman toimeenpanoa erityisesti järjestämällä 3 webinaaria, joiden teemat olivat saaristoasuminen, saaristoyrittäjyys sekä luonto ja ympäristö
- Maakunnan yhteistyöryhmän järjestöjaoston 2022–2025 nimeämisprosessi toteutettiin syksyllä 2021. Uusi jaosto aloitti toimintansa vuoden 2022 alusta.
- Edistettiin älykkääseen erikoistumiseen liittyvien painopisteiden maakunnallista ja kansainvälistä työskentelyä niiden omissa työryhmissä. Liityttiin mm. ERIAFF-verkostoon (innovatiiviset

ruokaketjut) ja tarkkailijajäsenenä Vanguard Initiativeen (lääke- ja terveysteknologia). Siniseen talouteen liittyen järjestettiin neljä merialan asiantuntijaryhmän kokousta.

- Sopimusperusteinen osaamistarpeiden ennakoitavuus (Ennakointiakatemia) ja siihen liittyvä Älykäs ennakoitavuus – Kestävä kasvu ESR-hanke käynnistyivät. Vuoden 2021 aikana 10 ennakointiryhmää ovat määritelleet keskeiset keskipitkän aikavälin avainmuuttajat ja tulevaisuuskuvat sekä käynnistäneet skenaariotyöskentelyä.
- Yhteistyössä Turun ja Varsinais-Suomen liiton EU-toimiston kanssa kerättiin jo viidennen kerran katsaus alueelle kohdistuneesta EU-rahoituksen volyymin toimijoittain ja ohjelmittain. Rahoitusta on v. 2020 käynnistyneisiin hankkeisiin ohjautunut n 27 miljoonaa euroa. Rahoitusta on saatu alueelle niin kansallisten ohjelmien kuin alueellisten Interreg-ohjelmien ja keskitetysti hallinnoitujen EU-ohjelmien kautta (Horizon, Life jne).
- CPMR:n Itämerikomission työssä oltiin aktiivisesti mukana. Itämerikomission alainen Varsinais-Suomen liiton vetämän erityisryhmä järjesti kolme kokousta keskittyen kestäväan matkailuun, EU:n sinisen talouden ohjelmaan ja rannikkokalastukseen Itämerellä. Tuettiin erityisryhmän puheenjohtaja Tiina Perhoa useiden eurooppalaisilla areenoilla pidettyjen puheenvuorojen ja kannanottojen valmistelussa.
- Aloitettiin BSSSC -järjestön hallitustyöskentely (BSSSC = Baltic Sea States Subregional Council). Organisaation hallituksen jäsen on maakuntajohtaja Häkämies.
- Aloitettiin yhteinen edunvalvontatyö viiden Etelä-Suomen maakunnan kanssa ja järjestettiin marraskuussa ensimmäiset Etelä-Suomen valtiopäivät
- EuropeDirect-toiminnan kautta jatkettiin EU-tiedotusta kevätkaudella 2021. Tiedotuksessa painottuivat erityisesti korona-avustustoimet. EuropeDirect-sopimuskauden velvoitteet päättyivät 30.4.2021. Osana EuropeDirect-toimintaa jaettiin nuoriin suunnattua EU-informaatiota kaikkiin maakunnan kouluihin ja toteutettiin Back to School -kouluyhteistyö

Tavoite: Central Baltic Interreg -ohjelmakauden 2014–2020 tehokas ja vaikuttava hallinnointi ja toimeenpano. Uuden ohjelmakauden 2021+ valmistelusta vastaaminen ja ohjelman käynnistäminen.

- Central Baltic 2021–2027-ohjelman sisältö ja budjetti vahvistettiin heinäkuussa; jäsenvaltioiden kansalliset hyväksymismenettelyt valmistuivat marraskuussa ja ohjelma-asiakirja toimitettiin komissiolle ennen joulua.
- Central Baltic 2021–2027-ohjelman temaattisten asiantuntijoiden rekrytointi ja henkilövalinnat tehtiin keväällä. Työntekijät aloittivat työnsä elokuussa.
- 2021–2027 ohjelmakauden ensimmäinen haku valmisteltiin ja ohjelmamateriaalin ja hakulomakkeen ensimmäiset versiot esiteltiin päättäjille
- 2021–2027 ohjelmakauden sähköisen seurantarjestelmän lisenssisopimus on allekirjoitettu
- Www-sivujen laatiminen sekä kaudelle 2014–2020 että 2021–2027 on kilpailutettu ja työ on aloitettu
- Ohjelman hanketietokantaa on päivitetty kauden 2014–2020 hankkeiden tuloksilla.
- 2014–2020 ohjelmakauden hankkeiden maksatukset on hoidettu nopeasti, kaikkien määräaikaisten puitteissa
- Käynnissä olevia hankkeita tuettiin Covid19-vaikutusten minimoimiseksi ja tarvittavat hankemuutokset on saatettu kevään aikana loppuun. Ohjelman varat on täysimääräisesti sidottu.

4.3 MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ

Toiminnan painopisteet 2021

Tavoite: Maakuntastrategian, sen tavoitteiden ja aluerakenteen vision toteutumisen edistäminen suunnitellulla, päätavoitteina kestävä alue- ja yhdyskuntarakenne sekä maakunnan vetovoiman ja kilpailukyvyyn vahvistuminen.

- Maakuntavaltuusto hyväksyi kesäkuussa Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaa-kuntakaavan.
- Osallistuttiin maakuntastrategian valmisteluun mm. toimimalla teemaryhmien sihteereinä. Aloitettiin maakuntasuunnitelman ja sen sisältämän Varsinais-Suomen aluerakenteen vision päivitystyö alueidenkäytön yhteistyöryhmää hyödyntäen. Päivityksen lähtökohtina ovat strategiaprosessin tuottamat tilannekuvat ja skenaariot, tuoreet maakuntakaavat sekä liikennejärjestelmä- ja merialuesuunnitelmat. Osana päivitystä osallistuttiin ympäristöministeriön valtakunnallisen aluerakenteen kehityskuvan laatimiseen. Varsinais-Suomi on prosessissa pilottialue.
- Osallistuttiin Varsinais-Suomen ilmastotiekartan laadintatyöhön ja sisällöntuotantoon erityisesti yhdyskuntarakenteen ja rakentamisen teemoissa
- Siirryttiin aktiiviseen hyväksytyjen suunnitelmien seurantaan ja toteutumisen edistämiseen kehittämällä eri suunnittelutasoja ja -sektoreita (maakuntakaava, liikennejärjestelmäsuunnittelu, MAL-sopimus) yhdistävää seurantajärjestelmää osaksi Lounaistieto-palvelua.
- Keväällä valmistui Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen asemapaikkojen kehittämissuunnitelma, jota esiteltiin webinaarissa 23.3.2021.
- Laadittiin hyväksytyistä voimassa olevista maakuntakaavoista ajantasainen, digitaalinen kaavayhdistelmä. Valmistauduttiin liiton paikkatietojärjestelmän päivittämiseen ja uusien pilvipalveluiden hyödyntämiseen.
- Seurattiin maankäyttö- ja rakennuslain valmistelun etenemistä yhdessä muiden maakuntien liittojen kanssa mm. yhteisillä kannanotoilla. Aloitettiin kokonaisuudistuksen valmistelu kartoittamalla kuntien näkemyksiä ja yhteisiä selvitystarpeita.
- Osallistuttiin uusiutuvan energian menettelykäsikirjan laadintaan kaavoitusasioiden huomioinnin näkökulmasta.
- Edistettiin yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa alueellisen metsäohjelman toteuttamista ja osallistutaan aktiivisesti sen toteuttamisohjelman työryhmien työskentelyyn.
- Toimitettiin hyväksytyt Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan merialuesuunnitelma ja muiden rannikon liittojen hyväksymispäätökset ympäristöministeriölle. Merialuesuunnittelua on jatkettu yhteistyössä muiden rannikon maakuntien liittojen, ympäristöministeriön ja muiden Itämeren valtioiden kanssa mm. eMSP-hankkeessa. Varsinais-Suomen liitto toimii edelleen yhteistyön koordinaatioliittona.

Tavoite: Yhteistyön ja maakunnan suunnittelussa ja kehityksessä tarvittavan tietopohjan vahvistaminen.

- Toimittiin aktiivisina vetäjinä ja sisällöntuottajina uudistetuissa maakunnan ja Turun kaupunkiseudun maankäytön, liikenteen ja asumisen (MAL) yhteistyöryhmissä. Varsinais-Suomen liitto on jatkanut Turun kaupunkiseudun jatkuvan liikennejärjestelmätyön vetäjänä.
- Varsinais-Suomen alueidenkäytön yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa. Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyön ja maankäytön yhteistyöryhmien kokouksia pidettiin neljä kumpaakin.
- Toteutettiin Digi-SAAPAS -hankkeessa maakunnallisten virkistys- ja luontomatkailupalveluiden digitaalista saavutettavuutta parantava Virma-karttapalvelu (<https://kartta.virma.fi>) yhdessä Lounaistiedon, Valonian, ProAgrarian ja Turun yliopiston kanssa. Palvelu julkaistiin maaliskuussa 2021.

- Circwaste-hankkeessa edistettiin kansallisen jätehuoltosuunnitelman toteutusta ja aloitettiin hankkeen tiekartan päivistyö. Kevään aikana pidettiin webinaarisarja rakentamisen teemasta.
- Kesällä käynnistyneessä Turun kaupungin koordinoimassa Scale Up -hankkeessa tutkitaan paikallisjunaliikenteen toteuttamis- ja organisoitumismalleja.
- Osallistuttiin valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sidosryhmätilaisuuksiin, Etelä-Suomen maakuntien liikennejärjestelmäyhteistyöhön, kuntien kaavaneuvotteluihin ja ELY:n vetämiin MRL:n mukaisiin kehittämiskeskusteluihin.
- Osallistuttiin Tunnin junan ja muiden suurten liikennehankkeiden suunnittelukokouksiin.
- Osallistuttiin Scandria® Alliance – ScanMed TEN-T ydinverkkokäytävän alueiden väliseen yhteistyöhön.
- Maankäyttöjaosto kokoontui vuoden aikana 4 kertaa. Maankäyttöjaosto ja maakuntahallitus ovat käsitelleet yhteensä 59 (20+39) vastuualueella valmisteltua lausuntoa/asiaa. Yhteensä lausuntopyyntöjä tuli 144 eli suureen osaan lausuntopyynnöistä ei ollut tarvetta lausua, koska ne todettiin maakuntakaavan ja maakunnan tavoitteiden mukaisiksi tai niiden merkitys maakuntatasolla oli niin vähäinen.
- Varsinais-Suomen maakunnallinen ilmastovastuujasto kokoontui kuusi kertaa.
- Alueellinen liiton koordinoima suurpetoneuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa.
- Varsinais-Suomen liiton edustaja on jatkanut Kuhankuonon retkeilyreitistö- ja virkistysalueyhdistyksen sihteerinä. Keskeiset tehtävät ovat liittyneet uudistettavan retkeilykartan ja reitistön sivustojen päivittämiseen.

Valonian toiminnan painopisteet 2021

Tavoite: Ohjelma 2030 toteutuksen käynnistäminen

- Valonian uusi toimintakausi käynnistyi vuoden 2021 alusta. Kuntien hyväksymä Ohjelma 2030 määrittää Valonian toiminnan raamit, ja keskitymme yhä vahvemmin aikamme kolmen suurimman kestävyyshaasteen ratkaisemiseen alueellisella tasolla. Nämä haasteet ovat ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö.
- Yhteistyötä kuntien kanssa vahvistettiin ja kunnat osallistuivat aiempaa aktiivisemmin eri verkostojen ja hankkeiden toimintaan. Kunnat myös ovat hyödyntäneet Valonian asiantuntija-apua mm. ilmastotyöhön ja luonnonhoitotoimenpiteisiin liittyen.
- Valoniassa on käynnistynyt 13 uutta hanketta, jotka vahvistavat maakunnan ja kuntien ilmastotyötä, luonnon monimuotoisuutta sekä luonnonvarojen kestävä käyttöä. Vuoden aikana päättyneet hankkeet ovat toteutuneet hyvin.
- Maakunnallinen ilmastotiekartta julkaistiin ja sen toimeenpano käynnistettiin mm. teemakohtaisten tilaisuuksien ja kuntakyselyn myötä. Yrityksille suunnattua viestintää ja työkaluja sekä yritysten ja kuntien välistä ilmastoyhteistyötä vahvistettiin.

4.4 Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Toiminnan painopisteet 2021

Tavoite: Proaktiivinen, suunnitelmallinen ja ajantasaiseen tietoon perustuva edunvalvonta.

- Edunvalvonnan painopisteinä olivat toimintavuonna muun muassa Suomen kestävä kasvun ohjelman toimeenpanoon vaikuttaminen, Liikenne 12-suunnitelmaan ja väyläverkon investointiohjelmaan vaikuttaminen, Turun tunnin junan edistäminen ml. Euroopan laajuiseen TEN-T asetusuudistukseen

vaikuttamalla, Euroopan yhteisen maatalouspolitiikan kytkeminen Saaristomeren tilan parantamiseen sekä maakunnan koulutusvastuiden laajentaminen.

- Kansanedustajayhteistyötä hyödynnettiin sekä suoraan yksittäisten kansanedustajien että kansanedustajaryhmän maakuntatapaamisten kautta. Eduskunnassa pidettäviä kansanedustajaryhmän kokouksia ei epidemian johdosta kyetty käynnistämään.
- Edunvalvonnan painopisteitä edistettiin kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Edunvalvontaprosessia kehitettiin tiivistämällä keskeisten maakunnallisten edunvalvontatoimijoiden yhteistyötä.
- Monen ajankohtaisen uudistuksen aikataulu hidastui pandemian seurauksena. Esimerkiksi päätöstä lääkekehityskeskukseen perustamisesta ei odotuksista huolimatta saatu vuoden 2021 aikana.
- Vaikuttajakoulun viides vuosikurssi järjestettiin pääsääntöisesti etänä. Vaikuttajakoulun ohjelma jäi epidemian takia osin kesken. Viidennen vuosikurssin osallistujat saavat mahdollisuuden osallistua vierailuihin kuudennen vuosikurssin kanssa.

Tavoite: Ajantasaisen ja luotettavan tiedon tarjoaminen, päätöksenteon tietoperustan vahvistaminen sekä edelläkävijyys avoimen tiedon saatavuuden ja hyödyntämisen edistämiseksi.

- Lounaistiedon strategia ja viestintäsuunnitelma uudistettiin sidosryhmiltä saadun palautteen pohjalta.
- Kuntien digitalisaatiota tuettiin viestimällä kunnille Lounaistiedon tilastopalveluista osana liiton kuntakierrosta. Kuntien välisen paikkatietoyhteistyön edistämiseksi käynnistettiin kunnille suunnatun kyselyn suunnittelu, jonka tavoitteena on käynnistää laajempi vuoropuhelu kuntien paikkatietokysymyksistä.
- Maakuntakaavojen HAME-tietomallin ylläpitoa ja kehittämistä jatkettiin yhdessä maakuntien liittojen ja ympäristöministeriön kanssa.
- Osallistuttiin Location Innovation Hub (LIH) -hankkeen valmisteluun, johon haetaan rahoitusta Euroopan digitaaliset innovaatiohubit -ohjelmasta.

Tavoite: Nykyaikainen, vuorovaikutteinen ja aktiivinen kaksikielinen viestintä. Maakunnan vetovoiman ja kiinnostavuuden lisääminen.

- Viestinnän keskeisin ponnistus vuonna 2021 oli laajan verkkosivu-uudistuksen toteuttaminen. Sivusto julkaistiin lokakuussa 2021.
- Toinen iso kokonaisuus oli uuden maakuntastrategian viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen.
- Lisäksi hoidettiin mm. päivittäisviestintä, mediasuhteet, viestinnän koulutukset mm. saavutettavuudesta, sisäisen viestinnän kehittämistä ja viestinnän työvälineiden kartoittamista ja kehittämistä.
- Viestinnän työkaluja päivitettiin. Uusina palveluina otettiin käyttöön uutiskirjetyökalu, tiedotejaketupalvelu ja uudenlainen uutisseurantapalvelu.
- Henkilökunnan koulutusta saavutettavuusasioissa jatkettiin.
- Liitto oli yhteistyökumppani Paavo Nurmi Games -tapahtumassa.
- Kulttuurifoorumitoimintaa jatkettiin. Teemana oli maakunnallisen kulttuurityön strateginen suunnittelu. Kulttuuristrategiakauden puolivälitarkasteluna syntyi Askelmerkit luovaan Varsinais-Suomeen 2025 -päivityskoonti.
- Maakunnan liittojen kulttuurivastaavien verkostoyhteistyön vetovastuu oli Varsinais-Suomella.
- Alueellisen yhteistyön vahvistamiseksi ja kuntien kulttuuripalveluiden tukemiseksi jätettiin ja saatiin opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoitus ao. kehittämistehtävälle vuosiksi 2022–2023. Hankkeen omarahoitus katetaan yhdessä Turun kaupungin vapaa-ajan palvelukokonaisuuden kanssa.

5 TALOUSARVION ERI OSIEN TOTEUTUMINEN

- Liite 1. Toteutumavertailu: Kuntarahoitteiset kustannuspaikat
- Liite 2. Toteutumavertailu: Ohjelma- ja hanketoiminnan kustannuspaikat
- Liite 3. Tuloslaskelma
- Liite 4. Investoinnit ja poistot
- Liite 5. Rahoituslaskelma
- Liite 6. Tase
- Liite 7. Henkilöstötiedot
- Liite 8. Tasetta koskevat liitetiedot

Varsinais-Suomen liitto

LIITE 1. TOTEUTUMAVERTAILU

Talousarvio 2021

Toteutuma 2021

Poikkeama

Käyttö %

KUNTARAHOITTEISET KUSTANNUSPAIKAT

ulkoinen/sisäinen

3010 TOIMINTATUOTOT				
3310 MYYNTITUOTOT				
3310 MYYNTITUOTOT	3 968 900	3 923 166,06	45 733,94	98,8
3330 TUET JA AVUSTUKSET	20 000	19 442,58	557,42	97,2
3350 MUUT TOIMINTATUOTOT	90 000	151 122,25	-61 122,25	167,9
3010 TOIMINTATUOTOT	4 078 900	4 093 730,89	-14 830,89	100,4
3500 TOIMINTAKULUT				
3501 HENKILÖSTÖKULUT				
3502 Palkat ja palkkiot	-2 033 924	-1 957 706,39	-76 217,61	96,3
3505 Eläkekulut	-469 292	-447 568,98	-21 723,02	95,4
3510 Muut henkilösivukulut	-53 131	-51 859,64	-1 271,36	97,6
3520 Henkilöstökorvaukset		32 749,62	-32 749,62	
3501 HENKILÖSTÖKULUT	-2 556 347	-2 424 385,39	-131 961,61	94,8
3538 PALVELUJEN OSTOT				
3540 Muiden palvelujen ostot	-1 118 636	-1 245 483,91	126 847,91	111,3
3538 PALVELUJEN OSTOT	-1 118 636	-1 245 483,91	126 847,91	111,3
3550 AINEET, TARVIKKEET JA TAVAR				
3551 Ostot tilikauden aikana	-57 200	-75 201,87	18 001,87	131,5
3550 AINEET, TARVIKKEET JA TAVAR	-57 200	-75 201,87	18 001,87	131,5
3590 VUOKRAT	-329 000	-261 189,35	-67 810,65	79,4
3595 MUUT TOIMINTAKULUT	-30 600	-17 936,54	-12 663,46	58,6
3500 TOIMINTAKULUT	-4 091 783	-4 024 197,06	-67 585,94	98,3
3600 TOIMINTAKATE	-12 883	69 533,83	-82 416,83	-539,7
3699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-12 883	69 533,83	-82 416,83	-539,7

Sisäiset siirrot "Palvelujen ostot" tiliryhmästä hanketoiminnan "Tuet ja avustukset" tiliryhmään ovat 101 695,75 euroa, joka määräraha koostuu liiton osallistumisesta toteuttamiensa hankkeiden omara-
hoitukseen

Varsinais-Suomen liitto				
LIITE 2. TOTEUTUMAVERTAILU				
OHJELMA- JA HANKETOIMINNAN KUSTANNUSPAIKAT				
ulkoinen/sisäinen	Talousarvio 2021	Toteutuma 2021	Poikkeama	Käyttö %
3010 TOIMINTATUOTOT				
3310 MYYNTITUOTOT	885 235	858 629,99	26 605,01	97,0
3330 TUET JA AVUSTUKSET	2 620 372	2 298 206,15	322 165,85	87,7
3350 MUUT TOIMINTATUOTOT	750	0,00	750,00	0,0
3010 TOIMINTATUOTOT	3 506 357	3 156 836,14	349 520,86	90,0
3500 TOIMINTAKULUT				
3501 HENKILÖSTÖKULUT				
3502 Palkat ja palkkiot	-1 879 774	-1 815 734,52	-64 039,48	96,6
3505 Eläkekulut	-320 294	-306 196,32	-14 097,68	95,6
3510 Muut henkilösivukulut	-54 706	-53 443,03	-1 262,97	97,7
3520 Henkilöstökorvaukset ja mu		46 655,17	-46 655,17	
3501 HENKILÖSTÖKULUT	-2 254 774	-2 128 718,70	-126 055,30	94,4
3538 PALVELUJEN OSTOT				
3540 Muiden palvelujen ostot	-951 431	-847 129,41	-104 301,59	89,0
3538 PALVELUJEN OSTOT	-951 431	-847 129,41	-104 301,59	89,0
3550 AINEET, TARVIKKEET JA TAVAR				
3551 Ostot tilikauden aikana	-42 654	-8 419,10	-34 234,90	19,7
3550 AINEET, TARVIKKEET JA TAVAR	-42 654	-8 419,10	-34 234,90	19,7
3590 VUOKRAT	-182 185	-172 110,87	-10 074,13	94,5
3595 MUUT TOIMINTAKULUT	-75 313	-458,06	-74 854,94	0,6
3500 TOIMINTAKULUT	-3 506 357	-3 156 836,14	-349 520,86	90,0
3600 TOIMINTAKATE	0,00	0,00		
3699 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0,00	0,00		

Varsinais-Suomen liitto		
LIITE 3. TULOSLASKELMA	1.1 -31.12.2021	1.1 -31.12.2020
ulkoinen		
TOIMINTATUOTOT		
MYYNTITUOTOT	4 680 100,30	4 858 125,86
TUET JA AVUSTUKSET	2 317 648,73	2 337 974,12
MUUT TOIMINTATUOTOT	151 122,25	214 022,75
TOIMINTATUOTOT	7 148 871,28	7 410 122,73
TOIMINTAKULUT		
HENKILÖSTÖKULUT		
Palkat ja palkkiot	-3 773 440,91	-3 762 260,52
Eläkekulut	-753 765,30	-755 471,86
Muut henkilösivukulut	-105 302,67	-98 264,75
Henkilöstökorvaukset ja muut HK	79 404,79	78 467,36
HENKILÖSTÖKULUT	-4 553 104,09	-4 537 529,77
PALVELUJEN OSTOT		
Muiden palvelujen ostot	-1 990 917,57	-1 751 892,00
PALVELUJEN OSTOT	-1 990 917,57	-1 751 892,00
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT		
Ostot tilikauden aikana	-83 620,97	-88 944,08
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-83 620,97	-88 944,08
VUOKRAT	-433 300,72	-415 089,00
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 394,60	-3 124,01
TOIMINTAKULUT	-7 079 337,95	-6 796 578,86
TOIMINTAKATE	69 533,33	613 543,87
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
KORKOTUOTOT	322,90	190,70
MUUT RAHOITUSTUOTOT	38,17	33,99
KORKOKULUT	-30 948,02	-4 631,66
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-30 586,95	-4 406,97
VUOSIKATE	38 946,38	609 136,90
SUUNNITELMAPOISTOT	-48 922,06	-3 641,33
TILIKAUDEN TULOS	-9 975,68	605 495,57

Varsinais-Suomen liitto					
Tilikausi 1.1 - 31.12.2021					
LIITE 4. INVESTOINNIT JA POISTOT					
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista					
Maakuntavaltuuston päätös 9.6.1997 § 29: tasapoisto, poisto aika 3 vuotta					
Pysyvien vastaavien muutokset					
	Tietokone-ohjelmistot	Tietokone-laitteet	Viestintälaitteet	Muut koneet ja kalusto	Yhteensä
Investoinnit +	0,00	10 652,06	109 004,00	268 678,58	388 334,64
Myyntit -	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoarvo	0,00	10 652,06	109 004,00	268 678,58	388 334,64
Liitetietolaskelma					
Aineettomat hyödykkeet					
Poistamaton hankintameno 1.1	576,00	0,00	0,00	0,00	576,00
Tilikauden poisto	-384,00	0,00	0,00	0,00	-384,00
Poistamaton hankintameno 31.12	192,00	0,00	0,00	0,00	192,00
Aineelliset hyödykkeet					
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	0,00	0,00	4 886,00	4 886,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	10 652,06	109 004,00	268 678,58	388 334,64
Tilikauden poisto	0,00	-1 685,62	-9 992,07	-36 860	-48 538
Poistamaton hankintameno 31.12	0,00	8 966,44	99 011,93	236 704,21	344 682,58
Yhteensä poistamaton hankintameno 31.12.2021					344 874,58
Poistokirjaukset 31.12.2021					
7170.2010 Suunnitelmapoistot pysyvistä vastaavista / 1005 Tietokone-ohjelmistot					384,00
7170.2010 Suunnitelmapoistot pysyvistä vastaavista / 1165 Tietokone-laitteet					1 685,62
7170.2010 Suunnitelmapoistot pysyvistä vastaavista / 1166 Viestintälaitteet					9 992,07
7170.2010 Suunnitelmapoistot pysyvistä vastaavista / 1170 Muut koneet ja kalusteet					36 860,37
Yhteensä tilikauden poistot					48 922,06

Varsinais-Suomen liitto		
LIITE 5. RAHOITUSLASKELMA		
	2 021	2 020
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
_ Vuosikate	38 946,38	609 136,90
_ Tulorahoituksen korjaukset		
INVESTOINTIEN RAHAVIRAT		
_ Investointimenot	-388 334,64	0,00
_ Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-349 388,26	609 136,90
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
_ Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos		
_ Vaihto-omaisuuden muutos		
_ Saamisten muutos	1 089 414,06	-599 554,63
_ Korottomien velkojen muutos	454 152,19	49 054,64
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 543 566,25	-550 499,99
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 194 177,99	58 636,91
RAHAVAROJEN MUUTOS		
_ Rahavarat 31.12	2 359 858,43	1 165 680,44
_ Rahavarat 1.1	1 165 680,44	1 107 043,53
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 194 177,99	58 636,91

Varsinais-Suomen liitto			
LIITE 6. TASE	2 021	2 020	Muutos %
ulkoinen			
11000 VASTAAVAA			
11001 A PYSYVÄT VASTAAVAT			
11010 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
1005 Tietokoneohjelmistot	192	576	-66,7
11010 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	192	576	-66,7
11020 AINEELLISET HYÖDYKKEET			
1165 Tietokonelaitteet	8 966	0,00	100,0
1166 Viestintälaitteet	99 012	0,00	100,0
1170 Muut koneet ja kalusto	236 704,21	4 886,00	-4 745,5
11020 AINEELLISET HYÖDYKKEET	344 682,58	4 886,00	-6 955,5
11030 SJOITUKSET			
1212 Muut osakkeet ja osuudet	1 228,01	1 228,01	0,0
11030 SJOITUKSET	1 228,01	1 228,01	0,0
11001 PYSYVÄT VASTAAVAT	346 102,59	6 690,01	5 073,4
11100 B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
11101 VALTION TOIMEKSIANNOT	5 705 002,49	4 479 939,85	27,3
11103 MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 845 953,18	5 902 627,86	16,0
11100 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	12 550 955,67	10 382 567,71	20,9
11201 C VAIHTUVAT VASTAAVAT			
11310 SAAMISET			
11331 MYYNTISAAMISET	67 762,50	99 360,63	-31,8
11333 MUUT SAAMISET	1 520 517,73	2 578 333,66	-41,0
11310 SAAMISET	1 588 280,23	2 677 694,29	-40,7
11140 RAHOITUSARVOPAPERIT			
1830 Osakkeet ja osuudet	435,32	435,32	0,0
11140 RAHOITUSARVOPAPERIT	435,32	435,32	0,0
11500 RAHAT JA PANKKISAAMISET	2 359 423,11	1 165 245,12	102,5
11201 VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 948 138,66	3 843 374,73	2,7
11000 VASTAAVAA	16 845 196,92	14 232 632,45	18,4

Varsinais-Suomen liitto			
LIITE 6. TASE	2 021	2 020	Muutos %
ulkoinen			
12000 VASTATTAVAA			
12001 A OMA PÄÄOMA			
12010 PERUSPÄÄOMA	345 783,97	345 783,97	0,0
12040 EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI/	2 086 863,56	1 481 367,99	40,9
12050 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-9 975,68	605 495,57	-101,6
12001 OMA PÄÄOMA	2 422 671,85	2 432 647,53	-0,4
12300 D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
12301 VALTION TOIMEKSIANNOT			
23101-23102 Maakunnan kehittämisrahat	21 592,75	21 652,75	-0,3
21103-23104 Osaamiskeskus	8 206,50	8 206,50	0,0
23106 CB2015 kansallinen projektit	444 480,62	266 502,59	66,8
23107-23108 AIKO-määräraha	124 330,55	124 330,55	0,0
23110 MOKE-omaehtoinen kehittäminen	2 758 343,08	1 684 247,46	63,8
23111 MATKA- matkailielinkeinon	1 848 048,99	2 375 000,00	-22,2
23112 AKKE-Ekosysteemi rahoitus	500 000,00	0,00	100,0
12301 VALTION TOIMEKSIANNOT	5 705 002,49	4 479 939,85	27,3
12303 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA			
23301-23302 CB2014-2020 EU/EAKR projektit	5 192 277,95	4 036 341,17	28,6
23305-23306 CB2014-2020 tekn. tuki kansallinen	1 644 579,76	1 857 191,22	-11,4
2340 Historiarahasto	9 095,47	9 095,47	0,0
12303 MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	6 845 953,18	5 902 627,86	16,0
12300 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	12 550 955,67	10 382 567,71	20,9
12400 E VIERAS PÄÄOMA			
12420 LYHYTAIKAINEN			
12426 OSTOVELAT	635 040,17	333 615,93	90,4
12428 SIIRTOVELAT	1 236 529,23	1 083 801,28	14,1
12420 LYHYTAIKAINEN	1 871 569,40	1 417 417,21	32,0
12400 VIERAS PÄÄOMA	1 871 569,40	1 417 417,21	32,0
12000 VASTATTAVAA	16 845 196,92	14 232 632,45	18,4

Varsinais-Suomen liitto			
LIITE 7. HENKILÖSTÖTIEDOT			
	2021	2020	2019
HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ			
Maakuntajohtaja	1	1	1
Hallinnon vastuualue	10	10	10
Aluekehittämisen vastuualue	7	7	7
Maankäytön ja ympäristön vastuualue	8	8	8
Edunvalvonnan ja kuntapalvelun vastuualue	7	7	7
Projektit & tekniset tuet	40	42	51
Yhteensä	73	75	84
HENKILÖSTÖKULUT			
Palkat ja palkkiot	3 773 440,91	3 762 260,52	4 159 895,07
Sairausvakuutuksen päivärahat	-76 804,79	-70 998,71	-53 929,54
Muut henkilöstömenojen korjaukset	-2 600,00	-7 468,65	-10 486,98
	3 694 036,12	3 683 793,16	4 095 478,55
Eläkekulut	753 765,30	755 471,86	849 005,15
Muut pakolliset henkilösivukulut	105 302,67	98 264,75	98 035,08
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	4 553 104,09	4 537 529,77	5 042 518,78
Tilikaudella huomioitu lomapalkkavaraus:			
lomapalkkavelka	618 505,00	593 501,00	535 210,00
sosiaalikulut	121 782,00	117 989,00	105 327,00
MAKSETUT PALKAT JA PALKKIOT			
Maakuntajohtaja ja hallinnon vastuualue	621 995,26	579 588,59	482 998,02
Aluekehittämisen vastuualue	437 359,26	399 056,50	405 461,95
Maankäytön ja ympäristön vastuualue	361 260,44	387 886,09	378 926,03
Edunvalvonnan ja kuntapalvelun vastuualue	376 780,66	356 525,15	331 345,41
Projektit	863 465,75	952 270,71	1 511 860,12
Kansainvälinen tekninen tuki	952 268,77	946 450,94	925 960,34
Luottamushenkilöt	160 310,77	140 482,54	123 343,20
Yhteensä	3 773 440,91	3 762 260,52	4 159 895,07

Varsinais-Suomen liitto			
LIITE 8. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT			
	2021	2020	2019
Rahoitusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	435	435	435
Saamiset			
Myyntisaamiset	67 763	99 361	106 434
Muut saamiset	1 520 518	2 578 334	1 971 705
Lyhytaikaiset	1 588 280	2 677 694	2 078 140
Saamisten erittely			
<i>Myyntisaamiset</i>			
1741 Myyntisaamiset, josta			
- kunnilta	35 122	69 462	1 416
- kuntayhtymiltä	7 073	17 795	15 625
- valtiolta	24 933	12 104	88 618
- muilta	635	0	776
<i>Muut saamiset</i>			
1785 ALV- saamiset	37 825	35 977	62 729
1800 Lounassetelit		683	2 946
1811 Muut saamiset, josta			
- Kelalta	4 591	4 601	3 996
- IF (vakuutusyhtiö)	2 594	5 795	0
- projekteilta	1 467 323	2 531 279	1 900 799
- muilta (laskuejn jaksotus)	7 990	0	1 236
Oma pääoman erittely			
Peruspääoma	345 784	345 784	345 784
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 086 864	1 481 368	769 835
Tilikauden yli-/alijäämä	-9 976	605 496	711 533
Oma pääoma yhteensä	2 422 672	2 432 648	1 827 152
Vieras pääoma			
Ostovelat	635 040	333 616	370 873
Siirtovelat	1 236 529	1 083 801	997 489
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 871 569	1 417 417	1 368 363
Siirtovelkojen erittely			
2580 Lomapalkkajaksotus	740 287	711 490	640 537
2589 Muut siirtovelat			
- projektien siirtovelat	496 242	372 311	356 952
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 236 529	1 083 801	997 489